

FRØSAMLERNE

Frøliste foråret 2020

Introduktion

Frølisten er vores vigtigste forum for at udbrede de gamle sorter blandt frøsamlere, og dermed sikre både deres bevaring, vores viden om dem og andres kendskab til vor dyrkede biodiversitet.

I år har 34 frøsamlere fra hele landet velvilligt stillet sig til rådighed med deres frø og planter.

Vi håber, mange vil få lyst til at erstatte nogle af de indkøbte sorter med gamle, velprøvede sorter fra denne liste, og dermed fortsætte sorterne i avl og brug, så de overlever – ikke kun i genbankernes fryser, men som levende og værdsatte dele af vores liv.

Du kan også læse her, hvordan du kan blive en del af foreningens adoptionsprogram og hvilke sorter der søger adoptanter.

Der kommer også i år en efterårsliste med især løg og hvidløg, podekviste og vintergrøntsager.

Sådan bestiller du frø

Det er kun medlemmer af Frøsamlerne, der må bestille og modtage sorter her fra listen. (Hvis du ikke er medlem endnu, kan du melde dig ind i Frøsamlerne via hjemmesidens forside, klik på knappen ”Bliv medlem.”)

- 1 Find det, du ønsker, her i listen.**
(f) eller (v) efter hver sort fortæller, om det er frø eller vegetativt materiale (løg, knolde mm.)
- 2 Notér det medlemsnummer, du finder til sidst ved hver sort.**
- 3 Log på Frøsamlernes hjemmeside og gå til Medlemmernes frøliste** (under ”Vores frø og frølister”). Åbn Udbyderlisten og find medlemsnummeret for at se udbyderens navn og adresse (kan kun ses af medlemmer, der er logget ind).
- 4 Mail, send sms eller post dine ønsker til udbyder.** Spørg om de har flere frø, om hvordan de ønsker betaling og evt. om særlige postomkostninger. Husk at jo tidligere, du bestiller, des større chance for at udbyderen endnu har frø.

Angiv altid omhyggeligt sortsnavn og FS-nummer, så det bliver helt entydigt, hvad du ønsker. Og husk at skrive din postadresse – i første henvendelse, så udbyderen ikke skal lede efter den, hvis de vil opfylde dit ønske med det samme.

- 5 Send penge**

Så meget får du:

Du får som regel frø nok til, at du kan lave planter nok til at fortsætte sorten. Mange, hvis det er fremmedbestøvere, færre hvis det er selvbestøvere. Men mængden vil selvfølgelig også afhænge af, hvor meget frø udbyderen har, og hvor mange bestillinger, de skal fordeles på.

Til Udbydere:

Hvis du har en begrænset mængde frø, er det bedre at sende tilstrækkeligt til opformering, ”først til mølle”, end at dele dine frø i mange små portioner.

**HUSK: jo hurtigere bestilling,
jo større sikkerhed for at få dine ønsker opfyldt!**

Priser på Frøsamlernes frø

Vi fastsætter priserne ud fra flere principper:

- De frø, medlemmerne avler og tilbyder hinanden i små mængder, er en service, ikke en forretning. Priserne skal dække alle rimelige omkostninger for afsendelse – ud over porto også poser, etiketter, forsvarlig indpakning, ture til postbutik. (Se senere om hvordan man pakker frøene.)
- Vi holder øje med portoforhøjelser, og justerer priserne derefter.
- Vi mener det er rimeligt at de få, der forsyner os alle med mange sorter, anerkendes gennem et lille overskud ved forsendelse af mange sorter. (34 udbydere, små 1000 medlemmer.)
- Vi har rådført os med andre frøsamlerorganisationer, især den svenske SESAM. En fast samlet pris, uanset antal bestilte sorter, har vist sig at føre til 'overforbrug'. Løsningen er enten at begrænse antal sorter i en bestilling, eller tage et fast beløb pr. sort. Indtil videre har vi valgt at gøre det sidste.

Priserne i 2020 er:

- For en enkelt sort frø (*f): 20 kr.
- For flere end en sort frø (f): 15 kr. pr. sort
- For hver vegetativ sort (*v), porto op til 100 g: 25 kr.
- For tungere vegetativt materiale, 100-250 g: 50 kr.
- For stiklinger sendt som quickbrev: 0-100g: 35 kr., 100-250g: 70 kr.

* Se forkortelser nedenfor.

Betalingsmetoden aftales med udbyderen. Almindeligvis bankoverførsel eller MobilePay.

Frøene sendes almindeligvis som brev. Det betyder, at der går ca. 5 dage fra det sendes til det kommer. Stiklinger har fx ikke godt af at ligge i 5 dage – derfor vil disse blive sendt som quickbrev. Hvis du er i tvivl om hvor meget du skal betale, så spørg afsenderen, ellers regn med standardtaksten der står herover.

Forsendelse: Alle frø burde pakkes i poser, der kan lukkes tæt – små frø undslipper let fra almindelige kuverter. Og alle frø burde beskyttes med bobleplast el. lign. – det kan være boblekuverter, eller mindre stykker, der tapes sammen og lægges i en kuvert.

Vi anbefaler ikke en bestemt forsendelsesmetode. For breve over 100 g og pakker, hvis du har en pakkeshop i nærheden, kan andre end posten være velegnede og billigere.

**HUSK: at bruge Frøsamlernes accessionsnumre (FS0000)
- hver gang en sort udveksles!**

Forkortelser og andre underlige tegn og ord

(f)	Betyder frø – sorten formidles som frø.
(v)	Betyder vegetativt formeret sort (knolde, løg, stiklinger).
FS	Betyder Frøsamlerne
FS0000	Nummeret er med til at identificere vores sorter i databasen og på Frølisten, og mindske risikoen for sammenblanding af sorter med næsten identiske navne – men forskellige oprindelser og historier. Vores database indeholder over 800 sorter, ofte med flere oplysninger end i Frølisten, og findes på Frøsamlernes hjemmeside: https://www.froesamlerne.dk/sortsdatabasen
Accession	Betyder egentlig del af en samling (fx museum, bibliotek, genbank). Vi bruger udtrykket om en indsamlet plante og dens efterkommere, oprettet som en post i vores samling af sorter – i databasen.
HDRA	Henry Doubleday Research Association , det gamle navn på UKs førende økologisk haveorganisation, der nu hedder Garden Organic. Det oprindelige navn stammer fra deres mange medlemsforsøg indenfor økologisk havebrug.
HSL	Heritage Seed Library , den del af Garden Organic, der tager sig af plantegenetiske ressourcer. Dyrker og udsender frø af gamle sorter, fører database, adoptionsprogram m.m.
NGB	Nordisk Genbank, nu NordGen . Forkortelsen står foran deres accessionsnumre.
PØ	Landsforeningen Praktisk Økologi (se mere på www.oekologi.dk)
SESAM	Vores svenske søsterorganisation.
SSE	Seed Savers Exchange , den store amerikanske frøsamler-organisation. Koordinerer frøtilbud blandt mange tusinde medlemmer, fører dokumentering, demonstrationshave, database, frøbutik og online handelsafdeling. Nogle af deres sorter er af nordisk oprindelse, bragt til USA af indvandrere, og NordGen har arbejdet med repatriering af disse.
VIR	Vavilov Research Institute , den russiske genbank i Skt. Petersburg, hvorfra vi har repatrieret flere oprindeligt danske sorter – nogle indsamlet af russerne i 1920'erne, men forsvundet i DK og Norden.

Numre efter hver sort: Medlemsnummeret for den/de frøsamler/e, der udbyder sorten.

Du finder udbydernes navne, mail-adresser og i nogle tilfælde mobilnumre på hjemmesiden under ”Frø>Vores frø og frølister>Medlemmernes frøliste”, når du er logget ind.

Sådan adopterer du

Vi arbejder på at sikre vores sorter ved, at der mindst er 2 adoptanter for hver af de sorter, som Frøsamlerne har et særligt ansvar for (= vores „adoptionssorter“).

- 1** Find den plante, du har lyst til at prøve kræfter med.
- 2** Følg derefter anvisningen i afsnittet: „Sådan bestiller du.“
- 3** Kontakt koordinatoren for din sort – enten om foråret eller efter en sæsons afprøvning.
- 4** Husk at der følger forpligtelser med: Ikke kun at afprøve et ”adoptivbarn”, men også at holde dens koordinator informeret om resultatet. Og at melde til denne, hvis du ændrer email, telefon eller adresse – eller opgiver dyrkningen.

Det kan være en god idé at prøve en sort for at se, om du kan li’ den – og derefter kontakte en koordinator for at blive adoptant. Eller, hvis du har lidt erfaring med afgrøden, kan du lave en aftale om adoption med det samme.

Se koordinatorene her: <https://www.froesamlerne.dk/froe/froesamlernes-adoptionsprogram/koordinatorene>

Som adoptant skal du dyrke sorten til eget brug, tage frø af den, og dyrke den igen. Du er ikke forpligtet til at tilbyde frø på Frølisten, bortset fra nogle sorter, hvor vi er afhængige af adoptanterne for at kunne tilbyde frø til andre. Tal med koordinatoren om det.

Det er vigtigt, at du fortæller koordinatoren, hvis du stopper dyrkningen, så han/hun kan finde en afløser og på den måde sikre sorten. Det gælder også, hvis du alligevel ikke kommer i gang med at dyrke, eller hvis du ikke er glad for sorten. Det er jo svært at passe et „plejebarn“, man ikke selv kan li’.

Koordinatoren for den pågældende plantegruppe vil ofte henvende sig ca. en gang om året for at høre, hvordan det går. Det er vigtigt for os at vide, om vores „back-up“ fungerer, og om der er frø nok til nye adoptanter.

Men du er også velkommen til selv at ringe/maile for at prale med dine resultater.

**Prøv noget nyt
Adoptér en plante**

Hvad hvis frøene ikke spirer, eller planterne er forkerte i forhold til beskrivelsen?

Det sker vi laver fejl. Det gælder alle. Men det er vigtigt, at vi er ærlige om det, og at vi får det at vide, når vi gør det. Ellers kan vi ikke rette fejlene.

Så hvis du får noget frø, som ikke er ok, er det vigtigt, at du melder tilbage til den person, du har bestilt hos. Også hvis du ikke får svar på din bestilling – måske har du ramt deres skiferie.

Men inden du gør det, bør du gå ind på Froesamlerne.dk og klikke på siden ”Medlemmernes Frøliste”. Der er en rubrik der hedder ”Fejl i frø - eller i Frølisten” – det kan være, at der allerede er postet noget om problemet der.

Hvis du har brug for hjælp, som udbyderen ikke kan yde, kontakt foreningen. Også hvis du har opdaget en fejl i Frølisten.

Dokumentation

Husk at notere så meget som muligt om en ny sort du prøver:

Hvornår og hvordan den er sået. Hvordan har den stået. Skadedyr. Plantens udseende, farve, højde osv.

Hvornår starter høsten, hvornår modner der frø og hvornår holder den op med at give udbytte.

Dels for at se om det er det rigtige materiale, dels fordi vi altid mangler præcise observationer af vores sorter.

Jo flere jo bedre!

**HUSK: Jo flere der dyrker en gammel sort,
jo mindre er den truet af udryddelse!**

Fandt du ikke den sort, du var interesseret i?

NordGen har mange spændende gamle sorter liggende i fryserne. Men genbanken mangler ressourcer og kan ikke efterkomme alle ønsker om frø. Hvert år 1. marts lukker genbanken dog op for at almindelige borgere kan bestille et udvalg af sorter, der er specielt opformerede til lejligheden. Se NordGens hjemmeside. Frøsamlerne kan også hjælpe medlemmer med at bestille sorter hjem fra genbanken, hvis formålet er at opformere sorterne og gøre dem tilgængelige for andre medlemmer. Eller hvis formålet er at lave forsøg og beskrivelser af sorterne. Hvis du har ideer til projekter, eller har lyst til at prøve at opformere en speciel sort, skriv til repatriering@froesamlerne.dk.

Foreningen søger koordinator og medlemmer til ny repatrieringsarbejdsgruppe

Unikke gamle sorter forsvinder hurtigt i disse år fra danske frøfirmaer, forskningsinstitutioner og endda fra den nordiske genbank. Vi søger derfor medlemmer til en arbejdsgruppe, der skal arbejde for at få relevante sorter ind i Frøsamlernes bevaringsprogram. Arbejdsopgaverne indbefatter:

- Opsporing og hjembestilling af frø fra genbanker og frøfirmaer
- Koordinering af arbejdsopgaver med vores koordinatore og med interesserede medlemmer, som ønsker at blive adoptanter
- Instruktion i brug af Frøsamlernes adoptionsdatabase
- Vejledning og instruering i selektionsarbejde og opformerings teknikker. Hvis du er interesseret i at hjælpe, så skriv til: repatriering@froesamlerne.dk.

Hjælp med opformering af gamle landbrugssorter

Mange vil lægge mærke til at vi i 2020 næsten ikke kan tilbyde gamle sorter af korn, hør, markukrudt, kartofler, kål og foderbeder (runkelroer og foderroer). Det skyldes at Børge Jensen, den landmand der gennem mange år har opformeret gamle sorter fra bl.a. NordGen, er sygdomsramt, så han ikke har kunnet tærsk og rense høsten. Vi forsøger at finde en løsning, men får brug fremover for frøsamlere med plads, tid og viden, der kan adoptere nogle af disse sorter. Henvendelse til Gert Poulsen, ngbgpo@gmail.com.

Indholdsfortegnelse

Introduktion	side	2
Sådan bestiller du frø	side	3
Priser på Frøsamlerens frø	side	4
Forkortelser og andre underlige tegn og ord	side	5
Sådan adopterer du	side	6
Hvad hvis frøene ikke spirer, eller planterne er forkerte i forhold til beskrivelsen?	side	7
Fandt du ikke den sort, du var interesseret i?	side	8
Agurk og Græskar	side	10
Agurk, Melon, Squash og Græskar, Agurkeslægtninge		
Bladgrønt	side	12
Amarant, Bladbede, Havemælde, Havesalat, Vårsalat, øvrige bladgrønt		
Tomater m.m.	side	17
Tomater, Peberfrugt/Paprika/Chili		
Kål	side	26
Sibirisk kål, Havekål, Grøn- og Bladkål, Hovedkål, Rosenkål		
Rodfrugter	side	27
Beder, Rødbeder, Gulerod, Havrerod, Jordmandel eller Chufa, Jordskok, Kartoffel, Selleri, Øvrige rod- og knoldvækster		
Løg	side	31
Hvidløg, Skalotteløg, Andre løgarter		
Bælgfrugter	side	33
Havebønner, Haveærter, Andre bælgplanter, Pralbønner, Sojabønner, Valske bønner, Øvrige		
Korn	side	47
Boghvede, Byg, Havre, Hirse, Hvede og beslægtede, Hør, Rug		
Frugtræer	side	49
Figen		
Medicin-, duft og farveplanter	side	49
Krydderurter	side	51
Karse, Havekarse og Vinterkarse, Krydderløg, Persille, øvrige krydderurter		
Spiselige blomster	side	54
Efterafgrødeplanter	side	55
Prydplanter	side	55
Blomsterløg, Sommerblomster, Stauder		
Vilde planter	side	58
Potteplanter	side	60
Redaktionsgruppen og info om forsidefotos	side	61

AGURK, MELON OG GRÆSKAR

Agurk (*Cucumis sativus*)

Beit Alpha FS0575 En lille salatagurk, med tynd mørkegrøn skal. Sprød, sød og saftig, og uden risiko for bitterhed. En sort, der oprindeligt kommer fra Mellemøsten - udviklet på en israelsk kibbutz af samme navn. Varmetålende. Udbydes af: 757(f)

Foto: Merete Juul

Ei des Drachen, Drageæg FS0693 'Drageæg' er den danske oversættelse af det oprindelige tyske navn: 'Ei des Drachen'. God lille agurk til drivhus eller friland. Aflang ægformet, lysegrøn, modner hvid. Forspires indendørs og udplantes i maj, når jorden er varm. Høstes til spisebrug som ung, når den er på størrelse med et hønseæg. Men hvis man skal høste modne frø, skal den vokse til ca. 18 cm's længde. I denne størrelse ligner den "et rigtigt drageæg". Stammer fra Kroatien og er kommet til DK via en tysk frøsamler. Udbydes af: 901(f)

Suyo Long, Hegnstrup Stamme FS0747 Lang agurk med pigge der dog nemt stryges af, er virkelig velmagende. Let at dyrke i drivhus, og er hårdfør, ikke mindst overfor spindemider. En salatagurk som oprindeligt hed 'Suyo Long' fra det danske firma Frøposen. Dyrket på gården Hegnstrup i mange år, og har nok flyttet sig en del genetisk.

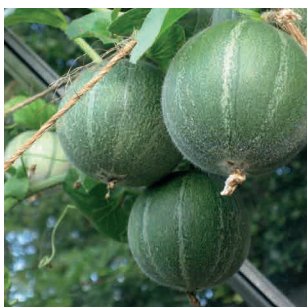
Udbydes af: 141, 901(f)

Foto: Brian Krause

Suyo Long, Hegnstrup Stamme x Ukendt drueagurk FS0945 Til afprøvning om Suyo Long er kommet til at krydsbestøves. Hanblomster af drueagurken (ukendt navn, fra Mere Liv i Haven festival) er dog forsøgt nippet af løbende, så det er håb om at dette er rene Suyo Long, som er en hårdfør sort og ikke mindst velmagende.

Udbydes af: 2988 (f)

Melon (*Cucumis melo*)

Farthest North, stamme #2 FS0587 Gave fra 'Seed Ambassadors' i 2006. Developed by Tim Peters i Oregon, USA, som en krydsning mellem mange sorter, alle velegnet til et nordligt klima. Generelt var det små, søde nettede meloner med orange saftigt kød, men der var en betydelig variation - meningen var at man selv skulle udvælge de bedst egnede. Meget produktiv både i drivhus og på friland. Jeg har udvalgt efter smag, orange kød og produktive planter. I en god sommer - hos os i drivhus - er der ca. 5 høstbare frugter pr. plante.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Queen Ann's Pocket Melon FS0915 En lille melon (æblestørrelse) – deraf navnet. Kendt for at have en fremragende smag.
Udbydes af: 1792(f)

Wests netmelon FS0035 Er den mest velmagende melon, mener HL. Tidligere kunne man få frø gennem Dansk Havefrøforsyning, men jeg har ikke set sorten udbudt længe. For år tilbage solgtes den i alle planteskoler som potte dyrket til udplantning i drivhus. Sorten giver visse år et stort udbytte, andre år næsten intet. Jeg dyrker planterne i alm. havejord med en forholdsvis tæt planteafstand og opbundet med to hovedstængler på hver plante. Dette for at få plads til så stor genetisk variation som muligt. Der kommer dog så kun 1-2 meloner per plante. Frugterne kan være fra 13-17 cm i diameter med et tydeligt net på skindet og helt gule ved modenhed. Kødet er lyst orange og smager meget parfumeret. Ganske sund plante.
Udbydes af: 901 (f)

Squash & Græskar (*Cucurbita sp.*)

Buttercup (*Cucurbita maxima*) FS0627 Mørkegrønne frugter, 1-3 kg, med lysegrønne striber, markante "skuldre" og tydelig "turban" for enden. Meget høj tørstof- og sukkerindhold. Måske den mest velmagende vintersquash. Oprindeligt frø fra en anden frøsamler (Elsa Krøgh), som fik frøene fra new Zealand. Har kunnet holde den sortsren, fordi vi kun dyrker denne sort.
Udbydes af: 9 (f)

Foto: Anders Bech

Moskusgræskarkrydsning (*Cucurbita moschata*) FS0901 Hobbyforædlingsmateriale baseret på løst samarbejde. Der er stadig variation i frugtform, vægt og frugtbarhed. Moskusgræskar multikrydsning, først skabt af Joseph Lofthouse i Utah, siden i Danmark yderligere tilkrydset Sucrine du Berry og muligvis andet. Naturligt udvalgt for dyrkbarhed i Danmark.
Udbydes af: 129 (f)

Foto: Søren Holt

Siam (*Cucurbita ficifolia*) FS0480 Kulsorte velmagende frø og hvidt meget fibret kød. Vil gerne vokse op i træer, hvis den får chancen. Frugterne kan blive 10 kg og mere. Bruges i Frankrig og Mexico til en dessert. På høsttidspunktet det 1. efterår var der ingen frø el. smag. 1 1/2 år efter var frøene sorte og kødet meget velmagende. Se opskriften på "Cource de Siam syltetøj" på <https://www.froesamlerne.dk/viden-om/opskrifter>.

Udbydes af: 250 (f)

Foto: Kirsten Hedegaard

Agurkeslægtninge

Kalabas, uden sortsnavn (*Lagenaria siceraria*) FS0946 Også kaldet flaskegræskar (en tropisk slægt i den overordnede græskarfamilie). Købt i en netbutik, selekteret for de sundeste og mest timeglasformede frugter. Frugterne modnes kun på drivhusplanter. De små frugter bruges som courgetter eller i indisk madlavning. Modne frugter tørres til rasleinstrumenter. Kan dyrkes - også på friland - for blomsternes skyld.
Udbydes af: 2988 (f)

Karela syn. balsamæble, uden sortsnavn (*Momordica charantia*) FS0917 Stor slyngplante med typiske agurke-familie blade og slyngtråde. Ved modenhed bliver frugten op til 15 cm lang, klart orange, og sprækker op så frøene blottes. De umodne grønne frugter anvendes i det fjernøstlige køkken for at tilføje bitterhed. Udbydes af: 5 (f)

BLADGRØNT

Amarant (*Amaranthus* sp.)

Garnet Red 500 FS0580 Salatamarant. Denne amarant er mild og lækker i smagen og rig på vitaminer og mineraler. Pynter vældigt i en blandet salat, - og i haven. Flot mørkerød farve. Sås på voksestedet midt i maj og høstes som ”babyleaf” fra ca. 4 uger senere. Madopskrift på <https://www.froesamlerne.dk/viden-om/opskrifter> - se opskriften for ”Bladgrønt, Vlita”. Udbydes af: 2798 (f)

Bladbede (*Beta vulgaris*)

Alices spontankryds FS0045 Tidligere **Bladbede usn. Forædlingsmateriale.** **Adoptanter søges, henvendelse til medlem nummer 640.** Bladbede, der er krydset spontant hos Alice, sandsynligvis sølvbede x hvid rødbede. Opdaget ved juletid 2004: 2 fuldkomne friske skønheder. Ren mellemgrøn, lav, bred (rosetformet), næsten uden stængler, enormt ydende. Hun har forædlet på den siden, så det i dag er en grøn bladbede som ikke går i stok det første år, og som gror hele vinteren, så der er blade at spise når det ikke er frost. Udbydes af: 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

Engelsk spinat fra Hvidkilde FS0047 Ligner ”Perpetual spinach” – har mere runde blade. Ikke egnet til de mange opskrifter med tykke stængler (sølvbeder). Bladene er bløde. Slægtsbladbede; stammer fra fodermester på en gård under Hvidkilde Gods ved Svendborg, hvortil sorten oprindeligt er importeret fra England.

Udbydes af: 901 (f)

Foto: NO Crossland

Evighedsspinat (Bladbedespinat eller Perpetual Spinach) FS0638 Et godt alternativ til spinat. Giver grønt hele sommeren, og i milde vintre også hele vinteren. Oprindeligt fra firmaet Frøposen. Udbydes af: 9 (f)

Farvet bladbede FS0905 Fremstår med rødlig, gullige og orange stængler, indimellem endda stribede. Sås først i maj. Stænglerne bruges i stuvninger, wok og salat. Egen krydsning: Tager de 20 sjoveste farver fra hvert år, og lader dem krydse.

Udbydes af: 9 (f)

Foto: Anders Bech

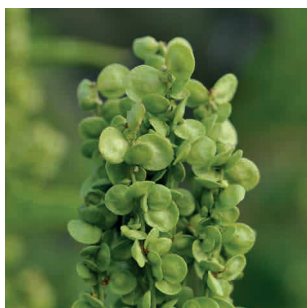
Havemælde (*Atriplex hortensis*)

Der er flere medlemmer af Frøsamlerne, der har havemælder med lyse blade, og de er ikke alle af samme oprindelse. Det er derfor særlig vigtigt at notere sig FS nr., og hvem man får frø af, når man bestiller en gul eller gyldengrøn mælde.

Gyldengrøn havemælde FS0568 2 meter høj med kæmpeblade, meget delikat. Opr. den biodynamiske forædler Bernd Horneburg, Thüringen, Tyskland.
Udbydes af: 757 (f)

Harres Mælde FS0478 Meget frodig med overraskende store, lækre vafflede grønne blade. Blev traditionelt sået sent efterår og får da meget tidligt høstklare blade, men kan også sagtens sås forår. Meget gammel familiesort fra Sønderjylland (se hele historien i databasen.)
Udbydes af: 640, 901, 2798 (f)
Foto: Kirsten Hedegaard

Lille Næstved Skole FS0042 Almindelig grøn havemælde, meget fin kvalitet. Går sent i blomst og er lav og lidt busket i væksten. Familieeje i flere generationer, opr. fra pensioneret overlærer Folmer Romme.
Udbydes af: 2840 (f)
Foto: Brian Krause

Rød havemælde, uden sortsnavn FS0953 Meget dekorativ, både i haven og i salatskålen. Denne sort stammer vist fra Ane Hoffmeyer, og de unge planter er lidt mindre mørkerøde end hos nogle, fx den australske. Bruges også som spinat i varme retter. Den røde havemælde har i større mængder en lidt stærkere, mere rødbedagtig smag end den grønne. Sår sig selv villigt, hvis man ikke fjerner frøstanden, men de små planter kommer tidligt på foråret og er både velkomne på det tidspunkt og let at fjerne.
Udbydes af: 497 (f)
Foto: Merete Juul

Havesalat (*Lactuca sativa*)

Vi efterlyser adoptanter:

Vi efterlyser adoptanter til flere sorter af salater! Især 'Liller', men også flere andre.

Salater er lette at dyrke men kan være svære at få gode frø af – så vi efterlyser frøsamlere med gå-på-mod. Henvendelse til vores salat-koordinator Karen Bredahl, rims3@mail.dk

Arap Saçi FS0014 Egebladssalat, men med struktur som romersalat. Fin til udplantning, står længe før stokløbning. Velsmagende. Navnet betyder arabisk hår. Fra tyrkisk familie bosat i Danmark. Stammer fra Bursa – en provins i Anatolien.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: NO Crossland

Australian Yellowleaf FS0641 Iøjnefaldende salat. Løst hoved med store krusede, gul-grønne, bløde og sødlige blade. Langsom til at gå i stok. Oprindelse Seed Savers Exchange, USA.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Merete Juul

Baquieu FS0564 Muligvis synonym med 'Erstling' – meget omtalt ældre tysk sort. Kraftig og tidlig sort. Særligt god til de første og sidste afgrøder. Mørkegrønne, relativt tætte hoveder med bronzerøde yderblade. Særdeles fin smag med en del bitterhed. Gammel sort fra Frankrig, en af de „ikke EU godkendte sorter“ fra det franske frøfirma „Le Biau Germe“.

Udbydes af: 90, 757 (f)

Foto: Flemming Pedersen

Forellenschluss (muligvis syn. **Freckles**) **FS0038** Smukke grønne blade med vinrøde pletter, skulle ligne en forel. En åben bindsalat, utrolig dekorativ. Arvesort fra Østrig, frø oprindeligt fra Arche Noah (Østrigs frøsamler).

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Brian Krause

Kasseler Stränk FS0039 Bindsalat, meget velsmagende sprød salat. Løber næsten altid i stok, men det hele kan spises. Opr. fra „Den gamle Gartner“ på Fyn.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: NO Crossland

Liller FS0791 Hovedsalat med meget store, noget løse hoveder. Store grøngule og buklede blade - unge blade er lyserøde i kanten i koldt vejr. Sorten minder lidt om Maikönig. Oprindeligt fra Heritage Seed Library, England.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Merete Juul

Midnight Ruffles FS0933 Meget mørkerøde og krøllede blade, der ligner romersalat, men er mindre og mildere. Smuk og varmetålende. Gave fra Baker Creek Seeds i USA.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Nisa FS0654 Store flotte og tætte hoveder med en meget stor, lys midterkerne. Kan minde om Hjerter Es, men der er alligevel stor forskel. Bladene er mindre bløde, og den får en tættere og større midterkerne af lækre, sprøde blade. En af de repatrierede sorter fra Vavilov genbank (VIR) i Rusland, fået ved et besøg i 2011.

Udbydes af: 1792 (f)

Foto: Kirsten Hedegaard

Riccio Lollo FS0013 Pluksalat, vinterfast. Hårdfør salat, kan vokse i drivhus hele vinteren. Smagen er med en bitter kant. Vi havde mistet den. Fik igen frø fra Seed Savers, der fik den af Lila Towle i sin tid. Italiensk kommerciel sort, nu hos SSE i USA.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Flemming Pedersen

Roter Stern FS0882 Aspargesalat med rødlig blade. Dekorativ. Tidlig og selvsående. Oprindelse Pro Specie Rara. Udbydes af: 90 (f)

Vårsalat (syn. Feldsalat) (*Valerianella locusta*)

Dunkelgrüner vollherziger FS0577 Sås i aug.-sept, og man har i milde vintre salat hele vinteren. Sikker vintersalat i drivhus. Eller kan sås på friland i marts til tidlig forårssalat. Mild med let mynteagtig smag. God i blandede salater. Oprindeligt FDB-frø.

Udbydes af: 874 (f)

Øvrige bladgrønt

Asparges (*Asparagus officinalis*) Dansk Kæmpe Fjeldsted FS0725 Gammel dansk landsort. Anvendes som hvid eller grøn asparges. Den dyrkes måske få steder i landet, men er efterhånden erstattet af moderne forandlede sorter, ofte af udenlandsk oprindelse. Den er variabel og hårdfør i Danmark. Frø.
Udbydes af: 492 (f)

Green in Snow (*Brassica juncea*) FS0055 "Green in Snow" var Thompson & Morgans eget navn for denne totalt vinterhårdføre sennep, "sareptasennep" på dansk. Fra Thompson & Morgan ca. 1985. 2019 frø doneret af Erling Mortensen. Kan sås tidligt forår til frø, sensommer til overvintring og spisebrug.
Udbydes af: 42 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Kronokseøje, spiselig krysantemum (*Glebionis coronaria*) FS0935
Blomsterne er gule og hvide. Stor plante. Sås forår og efterår, går hurtigt i stok i sommervarmen. Opr. fra Middelhavsområdet men udbredt i Asien - især i Japan -som krydder/salaturt. Bladene anvendes i wok, blomsterne (randbladene) i salatskålen, frøene som spirer.
Udbydes af: 5 (f)

Foto: NO Crossland

Salatmælkebøtte (*Taraxacum campyloides*) FS0939 En af sorterne udvalgt efter mindre bitterstoffer, til salatbrug. Jo yngre blade, jo mildere smag.
Udbydes af: 5 (f)

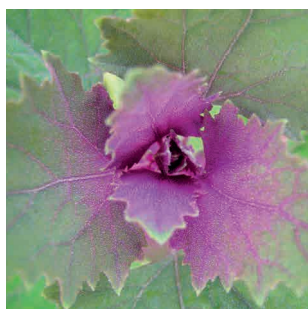
Spinatranke fra Hadsel Prestegård (*Hablitzia tamnoides*) FS0802 Flerårig slyngplante (2-3m). Frøene skal muligvis have en kort kuldeperiode (en uge i urtepotte i køleskabet) for god spiring; men frø af nogle accessioner spirer fint uden stratificering. Man spiser først skuddene, så bladene i det tidlige forår som spinat, eller som neutral bund i en salat. Oprindeligt fra Stephen Barstow via en frøsamler.. Denne accession er fra Hadsel Prestegård i Nordnorge, nær Lofoten øerne - det eneste sted i Norge, hvor reliktplanter er fundet fra den oprindelige introduktion til Norge før 1920'erne.
Udbydes af: 757 (f)

Foto: Molly Hougaard

Stolt Henriks Gåsefod (*Chenopodium bonus-henricus*) FS0056 Flerårig gammel køkkenurt. Kan anvendes tidligt på sæsonen, og skyder igen i efteråret. Bladene kan bruges som spinat, blomsterknopperne kan svitses i smør, skudde- ne kan bruges som asparges. God og kraftig mældesmag. Forvildet men sjælden i DK. sår sig selv. Forskellige oprindelser.
Udbydes af: 9, 757 (f)

Foto: Merete Juul

Træspinat, Magentaspreen (*Chenopodium giganteum*) FS0058 Elegant plante, op til 2-3 m høj med blade, der er magentarøde inde ved stænglen og grønne længere ude. Spinatplante (som havemælde) eller i salat.

Udbydes af: 9 (f)

Foto: Søren Holt

Vild cikorie (*Cichorium intybus*) FS0792 Syditaliensk bladgrønsag. Let at dyrke, i række med 5 cm afstand, kan skæres tilbage flere gange i sæsonen. To til flerårig. Den har en let bitter smag og anvendes i salat eller kogt som tilbehør.

Udbydes af: 492 (f)

Vinterportulak (*Claytonia perfoliata*) FS0455 2-årig, 10-30 cm høj, hvide blomster. Udvikler hvide kødfyldte runde blade, en af de tidligste planter man kan få glæde af om foråret. Direkte såning april-aug. Kan forkultiveres hele året og udplantes hvis jorden er frostfri. Meget vitaminrig, god vintersalat og vinterspinat, fordringsløs og velsmagende. Glemt grøntsag. NB: Selvsår vildt, og planter der ikke er udyndet dannet en tyk rodmåtte, der udtørre jorden.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Lila Towle

Karse, vinterkarse: Se under ”Krydderurter”

TOMATER M.M.

Tomater (*Solanum lycopersicum*)

Tomatplanter har forskellige vækstformer. De sorter, vi normalt dyrker i drivhus, kan beskrives som rankende, med ubegrænset længdevækst – på engelsk ”indeterminate”. Tomatsorter til friland er ofte, men ikke altid, busktomater – på engelsk ”determinate”. Der er forskel i knibning – se Havenyt.dk for en god forklaring. De fleste sorter på denne liste er indeterminate, selvom det ikke altid angives. Hvis det er en busktomat er det oplyst. Der findes også mellemformer, der er noteret som sådan.

Annies Singapore FS0949 Rød sød cherrytomat, har lidt grønt tilbage ved stilken selv om den er moden. Indeterminat. Donoren har dyrket både Thai tomat og Annies Singapore for at sammenligne dem - og de er ret forskellige, selv om de begge er røde søde cherrytomater. Vokser dog fuldstændigt ens i mit drivhus, giver fantastisk godt og er gode til lige at stoppe i munden når man går forbi. Fra en tomatklub på nettet. Frø taget fra en sandwich på flyet til Singapore af en dame ved navn Annie.

Udbydes af: 250 (f)

Auntie Madges FS0060 Lækker lille blommetomat. Opr. Heritage Seed Library, engelsk arvesort.
Udbydes af: 1792 (f)
Foto: Brian Krause

Auranticum FS0950 'Millefleur' type, måske en af vildformerne. Små gul/orange blommeformede frugter, 5-10 gram, i snesevis i hver klase. Kæmpe udbytte, indeterminat, tidlig og god udendørs - siges at være resistent mod skimmel, dog havde donoren den i drivhus. Muligvis opr. USA.
Udbydes af: 250 (f)

Black Krim FS0063 Brun velmagende og saftig bøftomat. Lækker til en dekorativ tomatsalat sammen med andre tomatsorter. God i drivhus. Indeterminat. Stammer oprindeligt fra Rusland. Købt 2000 i Californien som frø fra Martha Stewart Everyday
Udbydes af: 1792 (f)
Foto: Brian Krause

Black Plum FS0960 Hedder også 'Russian black plum' og 'Prune noire'. Ligner andre kendte russiske sorter. Blomme/ægformede tomater, mørkt rødbrune, 20-30 g. Indeterminat, midt sæson. Kan dyrkes både i drivhus og på friland, tilpasset køligt vejr. Ifølge det franske online tomatleksikon "Tomatofifou" er den introduceret i 1994 af Seed Savers International (?). Pastatomat type, fast kød, gode til sauce. Stærk smag med umami, som så mange af de "sorte" tomater.
Udbydes af: 250 (f)

Bonner Beste 1212 FS0930. Beskrivelse mangelfuld. Fået fra NordGen. Gammel sort fra A. Hansen Amagerfrø, trukket fra markedet i 1957.
Udbydes af: 207 (f)

Bytje Serdtce (oksehjerte) FS0557 Rød bøftomat med gul nakke, hjerteformet. Denne tomat er god, saftig, med krydret smag. Flot tomat med godt udbytte. Har kun prøvet den i drivhus.
Udbydes af: 207 (f)
Foto: Flemming Pedersen

Cassady's Sunrise FS0887 Alle "Sweet Casady"-varianter har stærkt krøllede blade, ranglet vækst og en kraftig tilbøjelighed til at gro rødder hele vejen op ad stænglen. Denne gul-grønne variant er sød og med et strejf af bredbladet persille i smagen. Variant af sorten "Sweet Casady", som er frembragt af Tom Wagner, USA.

Udbydes af: 901, 1792 (f)

Foto: Rikke Haulund

Chadwick's Cherry FS0951 Forædlet af Alan Chadwick, den engelske/amerikanske pioner i økologisk/biodynamisk/ fransk intensiv havebrug. Rigtig god, sød, rød, stor cherrytomat, ca. 20 gram. Indeterminat, kuldetolerant og sygdomsresistent.

Udbydes af: 250 (f)

Chemin Rouge Hative FS0959 Udviklet i 1890 nær Paris af Georges Chemin. Ofte nævnt i frøkataloger fra 1900. Frugter 80-150 g, røde, en smule flade. Smagen siges at være "gammeldags", hverken for sød eller for sur. Kort kraftigtvoksende indeterminat plante, ikke højere end 1,70 m. Meget tidlig.

Udbydes af: 250 (f)

Chocolate Stripes FS0545 Mellestørrelse, rød-brunlige frugter med gul-grønne striber. En af de smukkeste tomater, der findes. Velegnet til friland. Fin smag. Gave fra medlem af SSE, forædlet af en "free breeder" i USA - den ene forælder er Tom Wagner's Schimmeig Creg tomat.

Udbydes af: 901 (f)

Foto: Lila Towle

Conni FS0071 Meget usædvanlig bøftomat med tyndt løv og ret store aflange, lidt tilspidsede røde frugter. Ikke just smukke, men meget velsmagende. Gave fra frøsamler Lotte Abildstrøm, fra veninde Conni.

Udbydes af: 42 (f)

Cosmonaut Volkov FS0072 Mini-bøftomat, en af de mest velsmagende, pålidelig i drivhus men evt. bedre på friland i en varm sommer. Opr. Ukraine via Seed Savers Exchange, USA. Volkov var en sovjetisk kosmonaut, der døde i Soyuz 11 ulykken. Hans ven, rumforsker og havemand Igor Maslov, navngav sin favorit-arvetomat til ære for Volkov. En jeg skal dyrke hvert år.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Cuban Flower FS0894 Semi-determinat (højde 130 – 200 cm), afhængig af varmekonforhold. Det er en lidt sen starter, men som man kan høste tomater helt hen i november. Man kan lade to hovedstængler gro, men ellers skal den knibes som en indeterminat plante. Tomaterne er store, rød-orange, med en lidt buklet form og meget velmagende. Størrelsen varierer fra omkring 500 gr. til MEGET stor (næsten 1 kg). Oprindelse: Tomaten blev udbudt af The Real Seed Catalogue (UK) i 2011. De beskrev den således: „En traditionel sort fra Bulgarien. Dette er en fantastisk stor bøftomat. Oprindeligt fundet af Frederick Denny. Meget sjældnen, kan måske aldrig fås igen – gem dine egne frø, hvis du kan lide den.” Så det har donoren gjort.

Udbydes af: 1792 (f)

Foto: NO Crossland

Dansk Export FS0710 NGB13160. Middelstørrelse rød tomat, tidlig og velegnet til udendørs brug. Den er nævnt allerede 1912 i Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon som en af de bedste tidlige sorter, så den er nok noget ældre. Den er udvalgt på forsøgsmarkerne i Taastrup hos F.D.B.s forsøgsvirksomhed Toftø, der er grundlagt i 1899.

Udbydes af: 130 (f)

Foto: NO Crossland

Detskiy Sladkiy FS0895 NGB24091 0,6 til 1 m høj busktomat med tætte klaser af runde, røde frugter der vejer 80-150 gram. Tidlig. Fin smag. Russisk sort fra Seed Savers Exchange via NordGen.
Udbydes af: 207 (f)

Ditte FS0896 Yderig orange tomat. Frø opr. fra tomat fra Tjekkiet. Hjembragt af Ditte.
Udbydes af: 5 (f)

Estisk gul mini-cherry tomat FS0007 Frugter i druestørrelse, store klaser med op til ca. 100 blomster. Kan dyrkes både i drivhus og på friland på beskyttet sted. Senere end de fleste små tomater, men holder længe om efteråret. Fået af ældre russisktalende dame i den store markedshal udenfor Tallinn i 1993. Doneret til Heritage Seed Library i England, hvor den er brugt som „heirloom (arve-) variety” i projektsamlinger til skolehaver.

Udbydes af: 250, 901 (f)

Foto: Lila Towle

Gelbe Dattelweintomate FS0873 Gul, pæreformet, med sød og aromatisk smag. Holdbar og med godt udbytte. Tysk arvesort.
Udbydes af: 5 (f)

Green Grape FS0078 Mellemting mellem busk og rankende (indeterminat) form, højden varierer. Spinkel og løs i vækst, bør bindes op. Frugterne er på størrelse med en lille blomme, gul-grønne som modne, smaragdgrønne indeni. Drivhus eller beskyttet plads. Sød smag, og smager også af umami – som mange af de grønfrugtede tomater. Anvendes i salater og som halverede, grillet i ovn. Oprindeligt fra USA, forædlet af Tom Wagner.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Brian Krause

Gul Ukrainsk Kæmpe FS0872 Stor citrongul tomat med orange anstrøg ved stilken, når den er moden. Frugter på 200 gr. er almindeligt, større forekommer. Stort udbytte i drivhus. Meget saftig, sød og aromatisk. En af 6 tomatsorter, som blev bragt til Danmark af Ludmilla fra Ukraine.

Udbydes af: 901 (f)

Foto: Lila Towle

Gule kinesere FS0874 Gul, stor blommetomat. Frø opr. fra kinesisk ven.

Udbydes af: 5 (f)

Harzfeuer FS0875 Indeterminat, kartoffelbladet. Tidlige, smagfulde frugter i salatstørrelse. En oprindelig østtysk mangeårig favorit, der var ophav til en senere tysk-forædlet F1 hybrid af samme navn – som nogen siger er god, imens andre synes den er smagløs. Frø købt af en tysk kunstner bosat på Kanarieøen La Palma (hun har den fra Tyskland).

Udbydes af: 42 (f)

Heinz 9129 FS0961 En af de mange "Heinz" tomater - Heinz er en fødevaregigant, grundlagt i 1869. Denne blev forædlet til det nordøstlige USA og Canada til brug i madlavning, supper, saucer, ketchup, henkogning osv. 100-150 gram, rød og rund, determinat.

Udbydes af: 250 (f)

Indigo Rose FS0892 Blåsorte tomater i lange klaser. Meget frugtbar i drivhus. Lidt sen i koldt vejr, men eftermodner godt i en skål indendørs. Den blåsorte farve udvikles ved sollys i skindet, under skindet er det en rød tomat. Højt indhold af antocyaniner og lykopen. Opr. forædlet på Oregon State Univ. i USA, solgt af Nichols Garden Nursery i Oregon.

Udbydes af: 5 (f)

Ingrid Ns røde blomme FS0956 Donoren fik frø på et frøsamlermøde, fra en gæst fra NordGen, og har dyrket dem hvert år siden, udendørs. Rund, ligner stor cherrytomat, saftig. Store klaser, bærer og modner over meget lang tid, ind i november. Stor høst. Stor, meget sund plante.

Udbydes af: 130 (f)

Ingrids cherrytomat FS0881 Små røde frugter på meget lange stilke. Søde og aromatiske, revner ikke og holder til langt hen på efteråret. Gave af en kunde til Toftegårds Gartneri, hvor den kan købes som plante. Efter sigende har den været dyrket af Ingrid i ca. 30 år, og af Ingrids veninde i lige så lang tid før.

Udbydes af: 90, 1792 (f)

Foto: Merete Juul

Isis Candy FS0080 Cherrytomat, gul/rød flammet. Lidt større end de fleste cherrytomater. Fantastisk sød smag, når de er fuldmodne. I hedeølgen i 2018 blev skindet meget sejt. Opr. Seed Savers Exchange.

Udbydes af: 3031(f)

Kinesisk blomme FS0891 Yderig på friland. Frø opr. fra kinesisk ven.

Udbydes af: 5 (f)

Lucky Tiger FS0888 En næsten spritny sort fra omkring 2013, skabt af Fred Hempel, Artisan Seeds. Indeterminat, utrolig frodig, kan dyrkes med to hovedstammer. Det er virkelig en meget anderledes tomat! Det er en meget speciel grøn/rosarød marmorert aflang tomat med mængder af mellemstore frugter. Meget smukke tomater med dejlig smag og mangfoldig anvendelighed f.eks. til salat, tomatmarmelade, salsa m.m. Frø købt fra Tuttosemi.com i Italien, dyrket siden 2018.

Udbydes af: 3031 (f)

Foto: Eva Skjødsholm

Maghrebi FS0962 Frøene kom oprindeligt fra Heritage Seed Library hos Garden Organic i England. Maghreb eller "solnedgang" er den nordvestligste del af Afrika, inkl. Marokko, som er en del af den arabiske verden. Rød og kødfuld tomat, lidt uensartet i størrelsen, indeterminat vækst. Bruges i madlavningen eller spises rå, ca. 125 gram.

Udbydes af: 250 (f)

Mei Wei FS0403 "Årets bedste tomat på friland" i 2005. Lille, lækker rød cherrytomat. Den ligner 'Gardeners Delight', men er betydeligt tidligere. Fra Runåbergs Frøer, der skriver blandt andet i kataloget: "Tidlig sort fra Kina med den bedste smag... den trives udmærket i vores klima".

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Flemming Pedersen

Moonglow FS0092 Lidt senere end gennemsnittet i drivhus. Smukke, mellemstore orange frugter. En af de sødeste og mest velsmagende orange tomater. Oprindelse Seed Savers Exchange, USA.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Merete Juul

Muchamiel FS0397 Spansk traditionel sort fra byen Mutxamel (på valenciansk/catalansk, Muchamiel på spansk) i Alicante, Valencia. På spansk betyder navnet "megen honning" - dog ikke på catalansk, hvor det bare er byens navn. Stor, lidt flad, ribbet rød bøf med lidt gule el. grønne skuldre. Kraftig indeterminat plante, sen modning. Ikke den mest spændende som frisk, men god begyndersort - produktiv, sund og god til tomatsovs og madlavning.

Udbydes af: 1792 (f)

Nver FS0963 Fra Armenien via et frøbytte med en, der havde købt frøene der. 100 - 200 gram, rød. Nver betyder "gave" på armensk.

Udbydes af: 250 (f)

Oksehjerte fra Kroatien FS0944 Medium bøf, rød, lidt blød i det, meget umami. Indeterminat, dyrkes i drivhus. Godt udbytte over lang tid. Frøene stammer fra Kroatien. Tomaterne er avlet i mange år af tante til en herboende kroat.

Udbydes af: 130 (f)

Pink bulgarske (ANAs) FS0932 Lyserød bøftomat, tidlig og meget velsmagende. Indeterminat. Et stort hit på vores stande. Donorens nabo i Hillerød har hjembragt den fra Bulgarien for mange år siden. Begrænset antal frø i 2020. Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Potentat FS0023 Rød drivhustomat, mellemstørrelse, god smag. Meget populær omkring Hobro for 20-30 år siden, fordi en lokal gartner solgte planter. Sorten modtaget fra NGB er Potentat II med svensk forædler, men den oprindelige Potentat var dansk (jvf. frøkatalogerne). Og den stammer angiveligt fra en engelsk sort 'Potentate' (måske fra øen Guernsey?). Nu en populær sort i Australien og New Zealand.

Udbydes af: 130, 901 (f)

Foto: Anders Bech

Rosii Marunte FS0885 Rund, rød lille salattomat med fremragende smag. Høj - op til 3 meter høj. Både til drivhus og friland. Opr. Rumænien. Udbydes af: 5 (f)

Russie 3 FS0101 Vi blev spurgt, om vi kunne skaffe en sød russisk bøftomat som mindede om den, spørgeren havde mistet. Denne kommer fra Seed Savers Exchange – måske ikke den samme som den tabte, men i hvert fald rigtig god. Runde røde bøftomater, midt på sæsonen.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Gitta Olesen

Rød blomme fra Hegnstrup FS0065 Favorit ved årsmødets besøg på Hegnstrup. Udbydes af: 141 (f)

San Marzano FS0876 Klassisk italiensk sort, anvendes meget til henkogte tomater. Aflange tomater af middelstørrelse (blommetomat), relativt højt tørstofindhold og ret få frø. Italiensk sort fra 1770, fra Seedaholics.com. Udbydes af: 3031 (f)

Schönhagener Frühe FS0886 Meget tidligt rankende frilandstomat med god resistens mod skimmel. Små, runde gule salat-tomater - 3-4 cm, 20-25 g - med god stærk tomatsmag. Oprindelse: det kooperative frøfirma Dreschflegel. Deres besøgshave og flere af de medvirkende små frøavlere gårde ligger i Schönhagen i Thüringen, og en af dem har udviklet denne sort.

Udbydes af: 250 (f)

Foto: Dreschflegel-Bio-Saatgut, med tilladelse

Striped German FS0556 Meget stor, lidt flad bøftomat med orange/røde/gule striber. Smagen er blid og behagelig. Oprindelse: Kendt i USA som arvesort og betegnes i Impectas katalog som „kulturarv fra 1800-tallet“.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Brian Krause

Stupice FS0570 Meget tidlig tjekkisk tomat. Ikke ret store frugter, spinkel af vækst, blandt de mest velsmagende tidlige tomater. Planterne trives udmærket ved bare at vokse op over et stativ i knæhøjde og uden at nippe sideskud – eller kan bindes op. Determinat. Frugterne er middelstore med en fin almindelig tomat-smag.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Merete Juul

Tempo FS0865 NGB2050. rilandstomat fra FDB-frø forædlet på Toftø, sendt på markedet i 1976. Udbydes af: 207 (f)

Thai cherry FS0108 Små, ovale, skinnende og ekstremt søde frugter, ca. 20 pr. klase. Fra Thai maduge på et supermarked, men frøægte. En thailandsk gæst – etnobotaniker – mente det måtte være den sort, der blev forædlet til deres dronnings fødselsdag for år tilbage. Kaldes derfor „dronninge-tomaten“ i Thailand.

Udbydes af: 250 (f)

Foto: Anja Egeriis

Tropfenförmige von Linosa FS0859 Op til 2 meter høj plante. Tilspidset oval rød frugt. God fast salattomat. Stammer fra Sicilien. Udbydes af: 5 (f)

Zebre Robecq FS0966 ”Zebra fra Robecq”, en lille by i det nordøstligste Frankrig. En Tom Wagner tomat der ikke er så udbredt, grøn med grønne striber men som moden lidt ovre i det gullige. Kan være svært at bedømme hvornår den er moden, må klemmes lidt for at finde ud af det. Stort udbytte, rigtig god smag med sødme og syrlighed i den rette mængde, indeterminat. Udbydes af: 250 (f)

Zluta Kytice FS0967 Multiflora type med rigtig mange små tomater, 4-6 g, i en klase. Frugterne gule med lille spids i enden, planten indeterminat, giver stort udbytte og god til snackspisning i drivhuset. Opr. Tjekkiet. Har været en tur over Australien og derfra til Seed Savers Exchange i USA. 1996. Navnet betyder vist ”gul buket”. Udbydes af: 250 (f)

Ribesoides (*Solanum pimpinellifolium*) FS0964 Rød, rund og sød tomat, en af de såkaldte vildtomater med mange frugter i en klase, indeterminat, kæmpe udbytte til snackspisning. Udbydes af: 250 (f)

Urtomate (*Solanum pimpinellifolium*) **FS0965** Der er flere tomater der hedder urtomat, sandsynligvis men ikke sikkert "vildtomat", *S. pimpinellifolium*. Denne kommer fra Tyskland, ribsstørrelse, rød, fuldstændig kuglerund, let syrlig på den gode måde, sprød, men har den fordel at den ikke sprækker. Så lille, den kan ikke vejes, god hapsert i drivhuset.

Udbydes af: 207, 250 (f)

Peberfrugt/Paprika/Chili (*Capsicum annuum*)

– med mindre andet er angivet

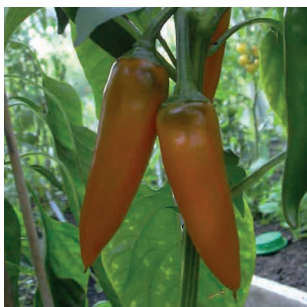
NB: Styrken på chilipebre måles efter Scoville-skalaen (SHU, Scovilles varme-enheder). Skalaen bestod oprindeligt af tal fra 0 ("søde" pebre uden styrke) til mindst 2.000.000, i dag ofte omskrevet til styrkegrupper 0-10. Begge skalaer kan findes via Google. De bruges i nogle tilfælde her, men hvor man i laboratoriet kan måle nøjagtigt, er mange af os kun i stand til at bruge personlige indtryk som "moderat" eller "meget" stærk. Og smagsoplevelser varierer meget.

Beaver Dam FS0585 Opr. ungarsk Hussli familie, der emigrerede til Beaver Dam i staten Wisconsin, USA i 1929. Er nu optaget på Slow Food USA's "Ark of Taste", en Noahs ark af særligt værdifulde (og velsmagende) traditionelle sorter. Velsmagende koniske frugter, modner røde, kun lidt stærke. 2018 frø.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Bulgarian Carrot (syn. **Shipka FS0120**) Velegnet til krukke, spidse gulerods-farvede frugter. Meget stærk chilipeber. Oprindelse: Bulgarien, via Shepherd's Garden Seeds, USA.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Brian Krause

Ferenc Tender FS0550 Meget tidlig og produktiv, mange forholdsvis små koniske frugter på en busket plante. Modner røde, men der er flere farver på planten samtidig. Gave til Seed Ambassadors fra en ungarsk frøsamler.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Kaibi 2 FS0845 Søde, runde og lidt spidse, ikke ret store frugter. Tykvægede, god smag. Planterne sætter mange frugter, der er forholdsvis sent modne (røde). Flere forskellige Kaibi-sorter er selekteret af det lille frøfirma Real Seeds i England fra peberfrø doneret af en bulgarsk familie.

Udbydes af: 42 (f)

Kinesisk mild grøn FS0846 Som grøn er den mild, bliver stærkere som rød. Fået af kinesisk vens forældre.

Udbydes af: 5 (f)

King of the North FS0847 Store tykke kødfulde pebre som vi kender dem fra butikkerne. Velegnet til vort klima – alligevel skal den have en lang sæson. Begynder at modne sent, men fortsætter hele efteråret. Oprindelse: handelssort via Seed Savers Exchange i USA. 2018 frø udbydes i 2020.
Udbydes af: 42 (f)

Orange Bell FS0848 Typisk ”bell” form, tyk og firkantet. Modner sent, som i øvrigt alle disse større, tykvæggede pebre. Saftig, smager godt, men giver ikke nogen stor høst. Men hvis man gerne vil kombinere pebre med flere farver, er det den eneste med en klar orange farve, der er værd at dyrke. Oprindeligt Seed Savers Exchange, USA.
Udbydes af: 42 (f)

KÅL

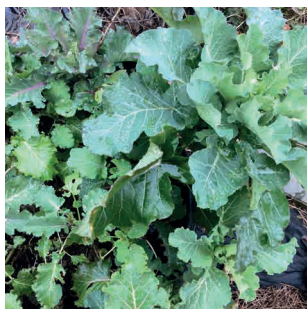
Sibirisk kål (*Brassica napus*)

Siberian Kale (usikkert syn. **Sibirisk Blåkål**) **FS0151** Grønkalstype med violet anløbne blade og violette stængler. Bladene indskårne – minder om f.eks. ”Finsk/Baltisk” – men er mere grøn i farven. Vinterfast og smager godt.
Udbydes af: 640, 1071 (f)

Havekål (*Brassica oleracea*)

Grøn kål & bladkål

Halvhøj Ekstra Moskruset Tiara FS0929 Med i MaxVeg projektet – bittersunde grøntsager. Opr. A. Hansen Amagerfrø 1972.
Udbydes af: 2681 (f)

Hedebykål FS0927 Store, grove blade, giver stort udbytte 2. år inden blomstringen. God til overvintring. Gammel sort fra Hedeby Museum.
Udbydes af: 5 (f)

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Mettes pink bladkål FS0926 Forædlingsmateriale. Det vides ikke sikkert, om den faktisk hører til denne gruppe, da det er spontan krydsning med ukendt ophav. Utrolig smuk blådugget bladkål med pink nerver og bladkant. Det er på eget ansvar, hvordan den kommer til at se ud i næste generation.
Udbydes af: 5 (f)

Hovedkål

Bodils kål FS0925 Forædlingsmateriale. Hovedkål Bodil Gimbel har krydset, dyrket og udvalgt siden starten af 80'erne. Giver flotte vinterholdbare hovedkål i forskellige farver og former.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

Rosenkål

Groninger, Biokol stamme FS0921 Niels fra Ærø (Biokol) har avlet på sorten i mere end 15 år, og har videreformidlet den under navnet "Høje Hugo". God, yderig, høj og stabil sort. Sen, selekteres stadig for kuldetolerance.

Udbydes af: 141 (f)

Foto: Allan Clausen

RODFRUGTER

NB: Særpris på 50,- kr. hvor angivet

NB: Rodfrugter, hvor det primært er de overjordiske dele, der anvendes – f.eks. radiseskulper – står under afsnittet Krydderurter.

Beder (*Beta vulgaris*)

Rødbeder

Bodils Rødbeder FS0769 Forædlingsmateriale. Dels røde og dels stribede runde rødbeder dyrket og krydset siden ca. 1995. Mere eller mindre mønstrede, ikke helt så mørkerøde. Kan blandes i en ret med andre grøntsager uden at det hele bliver rødt.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

Kamuoliai 2 FS0770 Rund, rød op til 10 cm. Opr. Litauen via Seed Ambassadors.

Udbydes af: 757 (f)

Prizewinner FS0510 Stor gul bede, som spist i rødbedestørrelse smager skønt. Hvid indvendig, men bliver gul når den koges med skræl. I England har den været brugt til hjemmebrygget vin. Kan isoleres fra andre beder med fiberdug - vær opmærksom på evt. afvigende planter.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Søren Holt

Gulerod (*Daucus carota*)

Bodils gulerødder FS0771 Forædlingsmateriale. Kryds mellem flere forskellige: Dr.Lassing + Olferts orange + Morot Osinskaja + Dragon Sushi. Skulle (efter planen) blive alle farver med smag af gammeldags gulerod.

Udbydes af: 640 (f)

Nantes Fancy, Hegnstrup stamme FS0591 Vintergulerod. Tidligere var Fancy en solid sort til at dyrke kommercielt til konsum, velsmagende og ensartet. Så kom F1 hybriderne, og firmaerne holdt op med at vedligeholde sorten, så den forfaldt. Bl.a. blev smagen kedelig. Allan har arbejdet med forbedring af den gamle sort siden 2008 ved selektion, og den er nu rigtig god. Den er hovedsort på Hegnstrup, og arbejdet med den fortsætter.

Udbydes af: 141 (f)

Foto: NO Crossland

Narome x Hilmar FS0772 Oprindeligt et forædlingsprojekt hos Christina Henatsch, biodynamisk forædler i Tyskland. Flemming har dyrket næste generation fra denne krydsning af to gode frøfaste Nantes-typer. En forsøgssort.

Udbydes af: 757 (f)

Havrerod (*Tragopogon porrifolius*)

Havrerod, vild dansk FS0166 Findes kun vildtvoksende i Danmark på Ertholmene, sandsynligvis forvildet fra småhaver ved fæstningen. En tidligere kollega hjembragte nogle få frø fra Christiansø til donoren, som hun så har formeret.

Udbydes af: 60 (f)

Foto: Søren Holt

Jordmandel eller Chufa (*Cyperus esculentus*)

Long Sweet FS0774 Også kendt som Chufa. Udvikler små stængelknolde med en sød mandel/kokosagtig smag. Kan spises rå efter iblødsætning. Skulle kunne blive 3 cm lange, men det er de aldrig blevet hos udbyderen. Opr.: Købt i 2014 hos deaflora.de af Søren Holt.

Udbydes af: 90 (v)

Foto: Merete Juul

Jordkok (*Helianthus tuberosus*) (50 kr.)

Dwarf FS0540 Sorten er bemærkelsesværdig, fordi den kun bliver 50-80 cm høj. Velegnet til små køkkenhaver og højbede. Bliver ikke som andre jordkokker til 'ukrudt', fordi knoldene sidder tæt sammen på stilken, så det er nemt at få alle knolde med, når man graver dem op. Knoldene har rød overflade. Oprindelseslandet er Holland.)

Udbydes af: 9 (v)

Foto: Brian Krause

Dwarf Sunray FS0168 En op til 3 m høj, blomstrende jordkok. Fine, tyndskallede, mellemstore knolde. Sortsnavnet beror på en fejl. Knoldene blev købt under dette navn, men 'Dwarf Sunray' er en kompakt dværgsort. Da de kom til NO's have for mange år siden, viste det sig at være denne kæmpe. Oprindeligt købt hos Thompson & Morgan omkring 1998.

Udbydes af: 130 (v)

Jordkok, Mettes FS0775 Store glatte knolde, stort udbytte.

Udbydes af: 5 (v)

Kartoffel (*Solanum tuberosum*) (50 kr.)

Blå kartofler FS0869 En aflang og fast kartoffel, minder lidt om aspargeskartoffel, også i formen. Størrelse varierer fra år til år. Vil have lang tid i jorden, men står længe med fin top uden skimmel. Opr. Fået fra Vandel forsøgsstation (Kartoffelfondens kartoffelgenbank).

Udbydes af: 1157 (v)

Selleri (*Apium graveolens*)

Allan Clausens udvalgte FS0518 Knoldselleri af egen lokal forædling. Nu efterhånden min egen sort, som er udvalgt med udgangspunkt i krydsninger af de ældre sorter 'Alabaster' og 'Snehvide'.

Udbydes af: 141 (f)

Øvrige rod- og knoldvækster

di Chiavari (*Cichorium intybus*) FS0783 En særlig cikoriesort, som dyrkes for de lange slanke let bitre rødder. Temmelig robust, sås som andre cikorier tidlig sommer og høstes efterår/vinter. Man kan evt. skære den bitre kerne ud, men tilberedes ellers som gulerødder og pastinak. Oprindelse: Real Seeds i Storbritannien.

Udbydes af: 90 (f)

Jordkastanie, uden sortsnavn (*Bunium bulbocastanum*) FS0173 En af de ”glemte køkkenurter”. Små spiselige søde, fede knolde.

Udbydes af: 757 (v)

Foto: Brian Krause

Kinaskok (Syn.knoldgaltetand eller Choro-gi) (*Stachys affinis*) FS0174

Knoldene sættes tidligt i foråret, kan evt. sættes til forspiring i drivhuset i marts, og plantes ud i april. Bedst i sol, evt. halvskygge og i en god muldjord. Høstes november-forår. De små hvide knolde er en spændende gourmet-grøntsag.

Udbydes af: 9 (v)

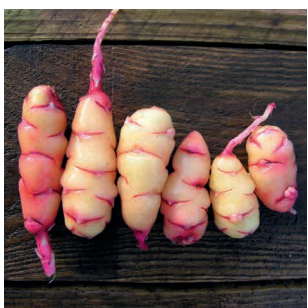
Foto: Brian Krause

Morado (*Smallanthus sonchifolius*) FS0496 Knolde fra Sydamerika – dyrkes som georginer. Høj flot plante, over to meter. Spises rå eller kogt, meget sprøde, med behagelig men meget mild smag – lidt som en rigtig sprød vandmelon.

Udbydes af: 2213 (v)

Foto: Søren Holt

Oca (Oka), uden sortsnavn (*Oxalis tuberosa*) FS0177 En grøntsag i samme slægt som skovsyre, og med højt indhold af oxalsyre. Kan forkultiveres eller plantes direkte ud i velgødet kompostjord, ca. 45 cm. mellem planterne, i fuld sol, et varm beskyttet sted, evt som underafgrøde under f.eks. grønkål. Danner knolde først i oktober, så man skal grave dem op så sent som muligt - efter bladene er slået ned af frosten - beskyttes evt. med fibernet. Syrlig kartoffelagtig rød og hvid knold, som kun beholder den syrlige smag, hvis den bliver bagt. Kogt og stegt smager den mest som kartoffel. Kan også spises rå og beholder sin sprødhed til foråret. Nem at opbevare. Oka stammer som kartofflen fra Andesbjergene, hvor den er den næstmest eftertragtede rodknold.

Udbydes af: 9, 1157 (v)

Foto: Brian Krause

Petrowsky Gulia (*Brassica rapa*) FS0784 En fin gulkødet majroe med god smag. Gammel sort fra Ohlsens Enke, kan findes i jubilæumskataloget fra 1954 som stammen Vangede P 1948. Fra NordGen.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Søren Holt

Russisk Kæmpe (*Scorzonera hispanica*) **FS0785** Tåler frost og kan blive i jorden gennem vinteren. Velsmagende rodfrugt. Kaldes 'fattigmandsasparges', men smager mere af nødder end af asparges. En sund rodfrugt, der indeholder inulin, der regulerer blodsukkerbalancen. Bladene kan anvendes som salat-grøntsag. Udbydes af: 9 (f)

SE Sørensens skorzoner (*Scorzonera hispanica*) **FS0690** Velsmagende rod med lidt nøddeagtig smag. De oprindelige frø af handelsorten 'Lange Jan' blev købt i Brugsen i 1968 af en frøsamler, som i mange år derefter har forædlet planten. Udvalgsriterierne var rodstørrelse, ingen siderødder og få trævlerødder. Resultatet er i dag mere end 80% pæne, lige rødder uden siderødder. Sorten er nu stabil og selvstændig.

Udbydes af: 901 (f)

Foto: Svend Erik Sørensen

LØG

Spørg venligst udbyderen om pakkens vægt, fordi det påvirker portoens og dermed prisen.

Løg, hvor det er bladene der anvendes – f.eks. purløg og pibeløg – står under afsnittet Krydderurter; krydderløg.

Hvidløg (*Allium sativum*)

Udtrykkene "hårdnakket", "hardneck" og "slangehvidløg" er synonyme. I Frølisten vil det fremover tilstræbes at bruge det gamle danske udtryk "slangehvidløg" for denne type. Udtrykkene "blødnakket", "softneck" og "flettehvidløg" er ligeledes synonyme, og her vil udtrykket "flettehvidløg" benyttes.

NB: Mange af vores hvidløgssorter kan først sendes ud til efteråret, efter årets høst – de vil komme på vores efterårsliste. Men da opformeringen fra yngleløg tager mindst et par sæsoner, kan man med fordel starte med disse om foråret. Se under "Viden om" på hjemmesiden for en dyrkningsvejledning.

Apoteker hvidløg FS0704 Flettehvidløg. Donor beskriver dyrkningen således: "Jeg har altid dyrket dem på samme måde. I august/september sætter jeg en række store fed mellem de nyplantede jordbær, som jeg laver et nyt stykke med hvert år. Hvidløgene visner ned i august og jeg laver så et par ranker, der tørrer udenfor og senere tages ind. Jeg udvælger så nogle store fed til næste år og sætter dem i jordbærbedet. De er noget af det første, der kommer op til foråret og de svigter aldrig."

Udbydes af: 757 (v)

Estisk rød FS0010 Marbled Purple Stripe type, slangehvidløg. Hele toppen med små yngleløg kan plantes og bliver til en klump små og lidt større hvidløg, der kan høstes løbende det meste af året. Hvis fed lægges efterår får man ret store løg med kun 3-5 fed pr. løg - en fedstørrelse der ikke er social dagen efter. Købt på marked i Tallin. Kun yngleløg udbydes.

Udbydes af: 9, 757 (v)

Foto: Merete Juul

Rebberg Knoblauch FS0009 Rocambole type. Dette hvidløg slår en dobbelt løkke på stænglen, inden det atter retter sig op. Det er kommet til Frøsamlerne fra SESAM, men den stammer oprindeligt fra den schweiziske frøsamlerorganisation Pro Specie Rara. Sorten er oprindeligt blev dyrket på vinbjerget. Kun yngleløg udbydes.

Udbydes af: 9 (v)

Foto: Søren Holt

Skalotteløg (*Allium cepa* L. var. *aggregatum*)

Læsøstammen (*Allium cepa*) FS0750 Klassisk skalotteløg, som lægges tidligt i april. Læsø-stammen er den eneste rene "uforurede" stamme i Danmark. Små sætteløg bliver til færre større skalotteløg; store sætteløg bliver til flere små skalotteløg. I NordGen under navnet Dkallas5, men de har mistet den i deres klonsamling. Tage Larsen var den sidste avler på Læsø, og hans beretning om Læsøstammens historie kan læses på Frøsamlernes hjemmeside under Viden om: <https://www.froesamlerne.dk/viden-om/planter-fortaeller-historier>.

Udbydes af: 757 (v)

Foto: Søren Holt

Andre løgarter

Babingtonløg, Porreløg (*Allium ampeloprasum* L. var. *babingtonii*) FS0188 Babingtons porreløg har en mild hvidløgssmag. Feddene ligner elefanthvidløg. Åben skærm med rosa blomster og mange vårgrønne store yngleløg. Ved roden små brune yngleløg (bulbiller) med hård skal. Vokser kun vildt i det vestlige Storbritannien og er sjælden dér. Menes at være en reliktplante efter dykning i klostre i det sydvestlige England og Irland. Kun yngleløg udbydes.

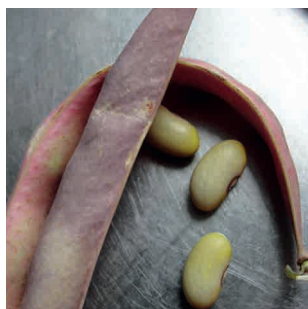
Udbydes af: 9 (v)

Foto: Brian Krause

BÆLGFRUGTER

HAVEBØNNER (*Phaseolus vulgaris*)

Tørrebønner: buskbønner

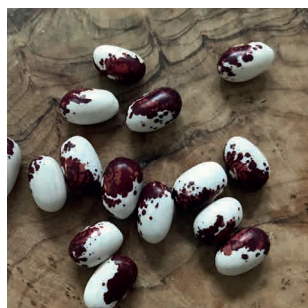
Grøn skovbønne fra Nederland FS0752 Buskbønne fra Nederland med lyst olivengrønne frø. Tåler lidt skygge. Historien om, hvorfra frøene stammer er stadig under udvikling.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: NO Crossland

Hutteriternas Soppböna FS0606 Siges at være bragt til USA af Hutteriterne, en protestantisk sekt fra Moravien. Der hersker tvivl om dette - men den er velkendt for sin fin spisekvalitet og er ophøjet til den amerikanske Slow Food "Ark of Taste". En rigtig god og nem bønne, middeltidlig, kraftig og kompakt buskbønne. Frøene er grå-grønne og har en afrundet form, næsten som ærter. Siges at være en af de bedste bønner til suppe da den hurtigt bliver blød og 'cremet'.

Udbydes af: 90 (f)

Lady Garnet FS0755 Modner ikke på én gang, godt udbytte.

"Lady Garnet" stammer fra World Colour Collection - en stor pose blandede bønner fra da vi købte frø hos Vreeken's frøfirma i Holland for nogle år siden. Jeg har navngivet den, den ligner lidt "Mariazeller" bohnen. Den er en buskbønne som jeg dyrker som tørrebønne. Den som tørrebønne, den modner lidt sent med store 3 farvede bønnefrø i hvidt og to røde farver.

Udbydes af: 1792 (f)

Foto: Christina A. Jørgensen

Nadeshda FS0756 Bælge 10-14 cm, grønne med mørklilla/ røde striber. De tørre frø er lette at høste. Frøene er sandfarvede, lange ovale med sorte striber/pletter. Oprindelse Lothar Juffa 2007. Familiearv fra Volga-tysk familie oprindeligt bosat i Nekrassow (Norga) i Sydrusland, deporteret af Stalin til Sibirien, nær byen Omsk. Nadeshda betyder "Håb" og er et almindeligt kvindenavn i Rusland.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Søren Holt

Pawnee FS0195 Glimrende tørrebønne til det danske klima. Små beigefarvede bønner med rødbrune pletter. Russell A. Crow, A Bean Collector's Window, udvalgte denne tørrebønne i 1979.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

Prinsesse (fra Mariager) FS0196 Buskbønne. Højde ca. 30 cm., med hvid blomst. Bælgen er ca. 9 x 1,5 cm. Meget hurtig og robust, egnet til vores klima. De helt unge bælg kan bruges som grønne bønner, men de bliver hurtigt ribbede. Pæne lyst gulbrune tørrebønner, meget stort udbytte. Nem at tærskes, kan stærkt anbefales som tørrebønne. Gammel sort, nævnt i danske havebøger tilbage til 1900 eller før. Stammer fra familien Mortensen, Skringstrup nær Mariager. Vi kan følge historien ca. 100 år tilbage, til Kvong i Vestjylland. Udbydes af: 130, 1792, 2798, 3031 (f)

Foto: Søren Holt

Ukrainsk ærtebønne FS0759 Lav plante med fine runde bønner. Er ikke følsom for nattefrost, så den kan sås fra midt i april. Det gør at man helt kan undgå krydsning med andre bønner, da de blomstrer på forskellig tid. Koger ikke ud som andre bønner og kan bruges til falafel. Må altså indeholde meget stivelse.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: NO Crossland

Volga-tyskernes bønne, busk-variant FS0761 Half-runner tørrebønne med røde striber på de grønne bælg - Borlotte-type. Stabil variant af Volga-tyske bønne, der ellers var en stangbønne. Produktiv. Samme historie som de øvrige Volga-tyske sorter fra omkring Omsk.

Udbydes af: 42 (f)

Zolfino FS0757 Små lysegule bønner („zolfo” betyder svovl på italiensk), runde til ovale bælg. De tyndskindede bønner bliver bløde og lækre ved kogning. Kan spises i bønnesalater, dryppet med olivenolie som sideret, eller på toast som frokostret.

Udbydes af: 42 (f)

Tørrebønner: stangbønner

Coco bicolor FS0200 Tidlig, med smukke tofarvede, brun-lilla med pletter/hvide frø. Meget velsmagende bælg, men kan også tørres. Oprindelse: Heritage Seed Library (HSL).

Udbydes af: 90 (f)

Guatemala FS0217 Madbønne, trivelig og nem sort til at høste til modenhed. Klatrebønne, god blandt majs som mellemkultur. En mellem to majsplanter. Velegnet som hummus med lilla farve. Fra Guatemala indianere i højlandet.

Udbydes af: 141, 640 (f)

Prinsesse, høj FS0786 Bemærk at der er flere bønner der kaldes Prinsesse, men som er meget forskellige og har forskellige NGB nr. Højde 2,5 – 3 m. Grøn/lilla melerede bælg, ret små flødefarvede/lilla melerede bønner. Frodig og rigt-ydende. Kan bruges som grøn bønne, koges som fuldmoden med eller uden bælg (bælgen har ikke stive fibre) eller bælg til tørrede bønner. De fuldmodne bønner kan bælges og kommes i fryseren uden blanchering. Indleveret til Nord-Gen i 2007 under navnet Prinsesse, som en gammel sort, af Torben Jensen.

Udbydes af: 1792 (f)

Foto: Brian Krause

Snowcap syn. Snow Cap. FS0758 Stangbønne, 2 meter eller lidt mere. Det er en udpræget tørrebønne som er i stand til at tørre fint, selv i regn. Bønnefrøene er store, let nyreformede, tre-farvet med okkerfarve på halvdelen med vinrødt mønster og den anden halvdel helt hvid - sne på toppen. Den smager godt.

Opr. USA.

Udbydes af: 1792 (f)

Foto: Vivi Logan

Stangbønne Borlotto-type FS0201 Borlotto type, kun ca. 3 m høj. Stort udbytte. Kortere udviklingstid end Frøposens Borlottobønne. Fin til tørrede bønner, ikke særlig god som grønne bønner (bælgen sej og med ribber). Store og lange bælg, lysegrønne med røde striber, senere rødmelede. Bønnen er blevet dyrket i foreningen i mange år under navnet ”Folmer Rommes italienske stangbønne”. Det blev i 2011 opdaget at foreningens Romme-bønne adskiller sig markant fra Romme-familiens bønne. Vi har besluttet at fortsætte med foreningens bønne under et nyt navn: Stangbønne Borlotto-type.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Grønne bønner: Buskbønner

Carlos favorit FS0208 Grøn bønne (haricot vert) med ribbefri bælg. Bønnen giver et højt udbytte af ypperlig kvalitet. Oprindeligt handelssort, men nu udgået. Bønnen er dyrket på Hegnstrup i 30 år, og er kommet til Frøsamlerne fra Allan Clausen.

Udbydes af: 141, 1071 (f)

Foto: Mette Petersen

Delicates FS0969 Ribbefri grøn bønne, dansk kommerciel sort fra 1968, genfundet i den russiske genbank. Pænt udbytte selv i en våd sommer. Frøsamlernes repatriering af danske sorter fra VIR. Udbydes af: 141, 96 (f)

Fanium FS0607 En lav plante med lange tynde bønner. Bælgene er meget sprøde og velsmagende. Fortjener at blive kendt og bevaret. Oprindelse: hollandsk handelssort, skaffet i 1984 af en planteavlskonsulent til grøntsagsavlser Kaj Jensen på Nordfyn. Den forblev avlerens favoritsort resten af livet. Den kom videre til en ven af familien og derfra til en frøsamler. Findes ikke i nogen genbank.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: fra Frøsamlernes database - hvem er fotografen?

Hundrede for én (Fra NordGen) FS0754 30-45 cm høj. Den er rimelig tidlig, med lange kødfulde bønner med mild smag, og kan spises over lang tid. Anvendes som hele kogte bønner inden frøene svulmer, som snittebønner når de er udbulede. Bemærk, denne sort fra NordGen er forskellig fra den anden Hundrede for én, som vi har fra SESAM.

Udbydes af: 90, 130 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Jumbo FS0211 Noget krybende og væltende buskbønne (evt. lidt støtte). Modner over en lang periode. Store, flade, brede bælg. Planten fylder meget, men bønnerne er velmagende ("rigtig bønnesmag"), og udbyttet er godt. Kuldetålende. Opr. Oregon, USA.

Udbydes af: 90 (f)

Klingbjerg (tidligere Annis bønne) FS0788 Haricot vert bønne, der er meget lang, fin og ribbefri. Frøene er melerede i brun/ creme, aflange og ligner en lille laber larve, dog med spids i begge ende. Kommer fra Mette Petersens svigermor, der var fra Als. Bønnen er dyrket der gennem generationer i hendes familie; slægten boede i landsbyen Klingbjerg.

Udbydes af: 5 (f)

Mongeta del cuc FS0877 Navnet betyder "orme bønne" på sproget catalansk. Tidlig, på trods af den spanske oprindelse, godt udbytte. Velmagende lange slanke bønner af haricot-vert typen - deraf vel navnet.

Udbydes af: 90 (f)

Nerina FS0212 Grøn buskbønne, perlebønnetype. Små tætte planter, som er meget yderige og stabile uanset vejret. En stor mængde fine, tynde og meget smagfulde grønne bønner. Købt i Brugsen ca. 1995, ikke set siden.

Udbydes af: 90, 207, 497, 640 (f)

Foto: Merete Juul

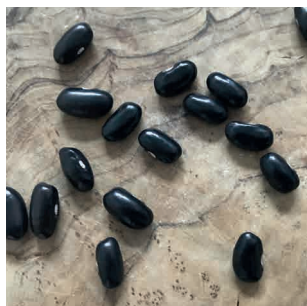

Provider FS0213 Buskbønne, med stort udbytte af velmagende grønne snittebønner. Kan sås meget tidligt, før 1. maj, og har god kulde- og fugtresistens. Amerikansk sort fra 1963, nået til Frøsamlerne gennem firmaet Frøposen.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Gitta Olesen

Grønne bønner: stangbønner

Cherokee Trail of Tears FS0798 Tidlig, med middellange runde bælg, grønne men med violette undertoner, som bliver helt klart violette og mørkere ved modning. Sorte frø. Violette blomster. Meget delikat smag. Kan også anvendes som tørrebønner. Sorten blev bragt med af Cherokee-indianerne da de blev fordrevet af regeringen i 1838. De har holdt fast i sorten lige siden. Opr. The Real Seed Catalogue.

Udbydes af: 1792 (f)

Foto: Christina A. Jørgensen

Jeminez FS0205 Stangbønne, Romano type. Lange, brede grønne bælg med rødlig striber - nogle bælg helt lilla. Noget sen men sås samtidig med alm. stangbønner. God i drivhus. Meget fin smag og bælgene kan blive store uden at være seje. Kom til os fra Johnnys Selected Seeds i USA. De har siden droppet den fra sortimentet. Muligvis en enkelt lokalisering i USA, ellers udgået.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Kjems' pea bean (tidl. Suzannes) FS0206 Yderig, robust, med lyslilla blomster og 10-12 cm lange, svagt krumme grønne bælg med lilla striber og pletter, velmagende, bliver praktisk talt ikke ribbede. Frøene rundagtige, flødefarvede med lilla striber og pletter. Ligner de andre Pea-beans i vækstformen. Suzanne har fået bønnerne fra Lise, der har dyrket dem i 32 år, og som har fået dem fra familien Kjems, som har haft dem i familien siden 1890'erne. Kjems rejste til Amerika for at lede en dansk folkehøjskole i Michigan. Faderen døde, og moderen drog tilbage til Danmark i 1897 med sine 5 børn. Med i bagagen var bønnerne.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Flemming Pedersen

Klosterbønne FS0799 Bliver 1½-2 m høj. Grønne bælg. Bønnerne er runde og hvide. Det er en velmagende sort. Bønnerne har en historie: Georg Christian Sibbern, som i 1861 var statsminister i den norske midlertidige regering i Stockholm, tog i 1869 nogle frø af en stangbønne med hjem fra Verdensudstillingen i Paris. Bønnerne blev dyrket på familiens ejendom på Værne Kloster i Rygge i Norge. Ifølge Familien Sibbern er bønnerne meget velmagende og så gode „at selv børnene spiser grøntsagerne først til middag”. De er siden gået i arv i familien, og dyrkes stadig af familien Sibbern. Opr. norsk frøsamler.

Udbydes af: 2655 (f)

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Pea bean FS0207 Temmelig hårdfør stangbønne. Små runde frø, hvid/røde i korte bælg, dekorative. Ualmindelig god smag som grøn bønne. Kan bruges som friske grønne, friske bælgede eller tørrede bønner. Opr. Heritage Seed Library, HDRA.

Udbydes af: 42(f)

Foto: Lila Towle

Voksbønner: buskbønner

Dittes žlutý FS0801 Højtydende buskbønne. Oprindeligt handelssort fra Tjekkiet, men det oprindelige sortsnavn kendes ikke.

Udbydes af: 5 (f)

Mont d'or FS0573 Let rankende vækst med korte, brede bælg. Sortfrøet. Dejlig voksbønne. Gammel sort, opgivet som oprindeligt fransk. Kendt siden 1880'erne, nævnes i Vilmorin-Andrieux i 1885 og i Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon i 1912.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Voksbønner: stangbønner

Burro d'Ingegnoli FS0610 Lange gule bønner af Romano-type, ligner 'Gold of Bacau', men modner senere og har hvide frø i modsætning til gråbrune. Købt for mange år siden i Italien, først på Frølisten i slutningen af 90'erne. Udgået af Ingegnolis sortiment (sorten med samme navn er nu en buskbønne). Navnet siges at være synonym for "Meraviglio de Venezia", en gammelkendt italiensk sort, men denne har enten sorte bønner, eller hvide og meget sent modne. Så det rigtige navn er diskutabelt. Frø fra 2010 spirede 100%.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

HAVEÆRTER (*Pisum sativum*)

ADVARSEL!

Krydsningsfare i ærter.

Vi har i de senere år kunnet konstatere krydsninger imellem ærter. I 3 uafhængige tilfælde er der sket krydsninger der har involveret høje marværter. Det kan sagtens dække over flere tilfælde.

Vi opfordrer derfor til, at dyrke ærter med stor afstand mellem sorterne. Dyrk sorter, der ikke ligner hinanden, når afstanden er kort. Hold godt øje med beskrivelserne af sorterne, og tag billeder og beskriv!

Vi ved ikke med sikkerhed, hvad der er sket: Vi har alle lært at have-ærtens blomst ikke åbner sig, hvilket man også kan se, når man iagttager blomsterne. Og så er krydsbestøvning jo ikke så nemt.

På en eller anden måde sker det altså alligevel. Vi skal alle holde øje med mulige forklaringer, f.eks. at klimændringer måske gør, at der kommer åbne blomster, eller at humlebier "voldtager" blomsterne (hvilke arter?).

Indberet alle observationer til vores koordinator for høje ærter: Flemming Pedersen, fp@peww.dk

Grønne ærter, høje

– Ærter, hvor der dannes hinder i bælgene, så de er bedst at spise bælgede. Normalt med rynkede frø. Højde over ca. 2 m.

Vi efterlyser adoptanter:

Adptanter til høje ærter:

Der er brug for adoptanter til de efterhånden mange høje ærter! Så kan vi være sikre på at nogen dyrker dem, og at vi ikke mister nogle af sorterne.

Henvendelse til Flemming Pedersen, koordinator for høje ærter: fp@peww.dk

Amandas FS0602 En gammel sydfynsk familieært, fra en gammel dame, Amanda, der boede i Horneland. Ærteplanten er lysegrøn, lysere end f.eks. Holger, og nogle af bælgene har ”moss” – eller ujævnheder især nederst på bælgene. Denne karakteristik er nævnt for nogle ærter i 1800-tallet. (J. Dybdahl) Måske ikke helt så søde som Holger, eller måske tidligere modne. Med i foreningens projekt med gamle bælgfrugter. Frø fra 2017 fra Årstiderne, spiringen forventes at være udmærket.
Udbydes af: 1110 (f)

Frederik VII's ært FS0668 Omkring 2003 besøgte gartnerafdelingen i Den Fynske Landsby Gråsten Slot. Her var man i gang med en voldsom oprydning og nedlæggelse af haverne, efter Dr. Ingrid's død. Alt blev destrueret og kørt på lossepladsen, for det var blevet besluttet, at ingen måtte få noget. Trods det, lykkedes det, at få nogle af de gamle ærter med tilbage til Den Fynske Landsby, hvor de er blevet dyrket siden. Gartneren på Gråsten Slot fortalte, at ærterne hedder Frederik VII's ært. Vi ved ikke hvordan eller hvornår sorten kom til slottet, men den findes i et frøkatalog fra firmaet Eltzholtz tilbage til 1902. Sorten indgik i foreningens projekt med gamle bælgfrugter. Rigtbærende, og med sød smag, som bibeholdes efter at ærterne har opnået fuld størrelse i bælgene. 5 fod høj. Kan høstes over et langt tidsrum.
Udbydes af: 1110 (f)

Foto: Flemming Pedersen

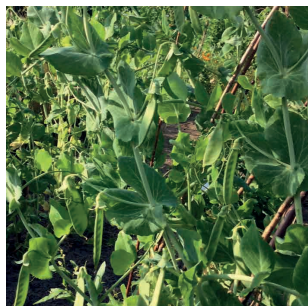

Gyrithes FS0236 2,5 m høj meget rigtydende marvært med fantastisk god smag. Høst 10-13 uger efter såning. Opr. fra Gyrith Bøjehøj. Dyrket hos familien Bøjehøj siden et familiemedlem havde dem med hjem fra USA i 1860.
Udbydes af: 59 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Høj ært fra Nakkebølle FS0696 Frøene stammer fra USA og er kommet til Danmark i 1950erne. Her har de været dyrket først på Sydfyn hos Hans Ivars far. Hans Ivar har taget dem med sig til Borup, hvor han har boet og dyrket dem de sidste 40 år.
Udbydes af: 59 (f)

Juttas (Jutta's) høje ært FS0239 Gave til foreningen fra J. Møller, Århus, bevaret af og navngivet efter en nu afdød ven af familien. Høj, ca. 2 m, velmagende ærter. Med i foreningens projekt med gamle bælgfrugter. Udbydes af: 130, 2213 (f)

Kong Christian X's Hofært FS0673 Høj ært, der minder om "Holgers Kæmpeært". Den skal bindes op, giver store og flotte bælg. Oprindelse: Erling Lykke skriver: „Jeg har fået ærten af en bekendt, som har fået den af en kollega, som købte sit hus af en sygeplejerske fra Odense, der som ung tjente på Tjele Ladegård ved Randers, og som har bevaret ærten derfra. Da Kong Chr. X var konge fra 1912 til 1947, er det tænkeligt, at ærten er fra dette tidsrum". Sorten var en del af Frøsamlerens projekt med gamle bælgfrugter.

Udbydes af: 130, 2611 (f)

Foto: Charlotte S. Poulsen

Lille Holgers Kæmpeært FS0732 Tidligere FS0235a. 2-2,5 m høje, velmagende, stort udbytte. Smalle spidse V-formede bladflige ("kaninører") - de bladlignende gevækster omkring stænglen ved hver forgrening (engelsk: stipule). Fra PØ dyrkningsforsøg, doneret af Gundersen familien. Udskilt fra Holgers Kæmpeært. NB: Frø fra 2015, doneret af Årstiderne, men spiring forventes at være god. Vi efterlyser nogen, der vil opføre mere denne og sætte den på Frølisten næste år.

Udbydes af: 1110 (f)

Maries høje ært FS0240 2 m høj marvært. Ærterne er store og søde, bliver sjældent melede, og angives at være modstandsdygtige over for orm. Opr. fra Maries barndomsgård på halvøen Hurum i Norge. Da Marie i 1893 gifter sig ind i slægten på Transinggård på Sydsjælland, tager hun ærten med sig. Ærten dyrkes stadig af slægten. En begrænset mængde frø udbydes i 2020.

Udbydes af: 2213 (f)

Foto: Hanne Hansen

Stevns høje ært (Tidligere "Flemmings høje ært") **FS0243** 2-2,5 m høj marvært, store velfyldte bælg, velmagende, holder sødmen længe. Lokalsort fra en gammel dame på egnen, bevaret af familien Hansen fra Stevns gennem 45 år. Med i Frøsamlerens ærteprojekt. Frø der udbydes i 2020 er fra 2017, fra Årstidernes deltagelse i GUDP projektet om gamle bælgfrugter.

Udbydes af: 1110 (f)

Foto: Merete Juul

Store Holgers Kæmpeært FS0731 Tidligere FS0235b. 2-2,5 m høje, velmagende, stort udbytte. Den har meget store, runde og overlappende bladflige. Opr. PØ dyrkningsforsøg, doneret af Gundersen familien. Den oprindelige sort hed FS0235, og var tydeligt en blanding af 2 morfologisk forskellige sorter, der nu er adskilt. Udbydes af: 497 (f)

Sønderjysk Ært FS0695 Ærterne kom fra Sønderjylland til Odense på Fyn i 1926, med en mand, da han lærte sin kone at kende. Gerda, som boede på samme vej i Odense, syntes de var flotte og fik nogle frø af ham. Ebba fik så ærtene i 1998 af Gerda, da hun flyttede til Ellekærshaven og blev genbo til Ebba Kjelddal. Planterne bliver omkring 2 meter høje, ærtébælgen er mellemstor og med op til 8 ærter som sidder tæt i bælgen. Velmagende og meget tidlig.

Udbydes af: 130 (f)

Grønne ærter, lave

-Ærter, hvor der dannes hinder i bælgene, så de er bedst at spise bælgede. Normalt med rynkede frø. Højde under ca. 2 m.

Vi efterlyser adoptanter:

Der mangler adoptanter til lave ærter! Især følgende sorter:

Errindlev (gråært), Brun ært fra Nakskov (gråært), Brudager ært (lav grønært)

Henvendelse til vores koordinator Simon von Siebenthal, simon@siebenthal.com.

Brudager ært FS0234 Lokalsort fra Sydøstfyn, der er gået i arv. En frøsamler har fået den af en murersvend, der har den fra en gartner nær Brudager, som har dyrket den i mange år frem til 1970'erne. Højde omkring 100 cm.

Udbydes af: 1110 (f)

Foto: Molly Hougaard

Jof FS0238 Middelhøj (150 cm), produktiv. Var i kataloget hos frøfirmaet „Haveselskabets Frøforsyning“ i Hjørring, der anbefalede den i 1960'erne. Opr. Nederlandske handelssort, står på accessionslisten hos den hollandske genbank. Karna Maj modtog denne fra en mangeårig bevarer.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Karna Maj

Oskar FS0813 Omkring 40 cm høj. Meget tidlig og meget produktiv sort. Lange bælg med mærkbar krumning og en lille spids. Oprindelse: Real Seeds, der har den fra et Tjekkisk frøfirma.

Udbydes af: 42 (f)

Prince Albert FS0242 Handelssort fra Thomas Etty, fra før 1837; annonceret fra 1842. Tidlig, 42 dage fra såning til høst (!). H 100-200 cm høj. Muligvis synonymt med andre populære 1800-tals handelssorter. Afprøvet i museumshave på Samsø i 2006: „Blev meget høj og gav stort udbytte. Blev af museumsgæster vurderet som ganske som at smage min barnoms ærter“.

Udbydes af: 130 (f)

Foto: Svend Erik Sørensen

Gråærter / kogeærter

Abed Marmor FS0715 Abed Marmor er en lav foderært, forædlet i Danmark i ca. 1938 på Abed Forsøgsstation. Ærterne er marmorerede og blomsterne er farvede. Den er en adoptionssort, beregnet til opformering.

Udbydes af: 1110 (f)

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Brun ært fra Nakskov FS0599 Stor gråært. Meget produktiv. Den af gråærterne der minder mest om kikærter, når man bruger den til falafel og hummus. Fra Frilandsmuseet i Maribo.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Karna Maj

Errindlevært FS0598 30- 40 cm høj spinkel plante, smukke blomster. Bælgen tørrer næsten væk. Ribbefri gråært, der smager godt som hele ærter med bælg mens ærterne er unge. Og som tørreært er den ganske særlig, nærmest krydret. Meget fine små ærter. Oprindelsen usikker, men den stammer fra Lolland, ligesom flere andre af vores ærter.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Søren Holt

Lollandske Rosiner FS0230 Skal sås meget tidligt og blive helt tørre på planten. De forbliver hele, når de er kogt - skal koge et par timer. Om de lollandske rosiner som type har donor fortalt, at de blev brugt som forråd, før man fik kartofler, og at der blev solgt 44.000 tønder ærter til de københavnske arbejdere på et år. De gik ud af produktion på Lolland for ca. 100 år siden. Opr. kom til os via Tina Hansen fra en ældre samler på Lolland.

Udbydes af: 2880 (f)

Foto: Søren Holt

Regina FS0853 Gråært, bliver 2 m høj med lys- og mørklilla blomster. Mange ret små bælg. Velegnet til hummus. Fra NordGen via Simon v. Siebenthals ærteprojekt.

Udbydes af: 901 (f)

Foto: Karen Bredahl

Rosakrone FS0855 Gråært, foderært. Ca. 1 m. høj. Skal have støtte. Blomster/bælge dannes i store klaser i toppen. Blomsterne er tofarvede, rosa/hvide. Som blomstrende er planten overraskende dekorativ. Gav ikke det store udbytte. Jeg nød oplevelsen af de flotte blomsterklaser. Planten er omtalt som god til hønsfoder. Opr. Sesam.
Udbydes af: 1792 (f)

Foto: Vivi Logan

Roveja FS0883 En af de glemte afgrøder. Den siges måske at være forfaderen til haveærter. Meget frodig, 70-80 cm høj, behøver evt lidt støtte. Ærterne er små og changerer i grå og brune nuancer. Frøene stammer fra en pose indkøbt i Italien til konsum. Link i databasen til flere oplysninger fra Slow Food Italy.
Udbydes af: 90 (f)

Foto: Merete Juul

Slikærter

– Ærter, hvor der ikke dannes hinder i bælgene, så denne er god at spise. Disse er cylindriske, og spises hele, kogte, når bælgene er godt fyldte. Kaldes på engelsk snap peas, sugar snaps.

Ohlsens Enkes Pollux FS0976 Fremavlet i Sverige før 1950 ved at krydse sukkerært og marvært. Registreret af Ohlsens Enke i 1952, udgået af handelen i 70'erne. En del af Frøsamlerens "Ærteprojekt", en af OE sorterne, der ikke var opformeret i mange år. Slikært, ca. 150 cm. Enkle hvide blomster og kødfulde, lidt grove, bleggørnne, seglformede bælg. Den umodne bælg danner ikke rib og er meget velmagende; saftig, sprød, fin sødme med en dejlig smag af ært. Bælgene plukkes, når de er svulmet op, men før de bliver runde/tykke og udvikler en lille rib.
Udbydes af: 3069 (f)

Foto: Peter Lorenzen

Sugar magnolia FS0974 Skulle være den første slikært med lilla bælg. Forædlet over en 15 års periode af Dr. Alan Kapuler, Peace Seeds i Oregon, USA. Meget høj, sen, lang høstperiode, velegnet til høst i sensommer/efteråret. Spises bedst før bælgene er udvoksede - de unge bælg er svagt søde, de modne lidt bitre. Opformeret og doneret til Frølisten af Peter Lorenzen. Kun 3 portioner.
Udbydes af: 42 (f)

Foto: Peter Lorenzen

Sukkerærter

– Ærter, hvor der ikke dannes hinder i bælgene, så den er god at spise. Sukkerærter er brede, og høstes når bælgene er blevet store, men inden frøene når at blive det. Kaldes også snow peas, mangetout.

Engelsk Sabel FS0012 Denne ært er en af de virkelige gamle sorter i Danmark – oprindeligt en gammel engelsk handelssort - der ses i katalogerne tilbage i 1860'erne. 150-170 cm, middeltidlig. Giver stort udbytte. Brede, temmelig mørke, typisk sabelformede kødfulde bælg af høj kvalitet, ca. 8,8 x 2,2 cm. I modsætning til handelssort under samme navn, er der ingen seje hinder i bælgene. Anvendes letkogt som tilbehør, rå i salater, rigtig god som hurtigstegt i smør på panden. (Allerbedst spist lige fra planten) Fra SESAM i Sverige. NB! Noter om du dyrker denne eller Engelsk Sabel ESA - det er to forskellige sorter, der ikke må blandes sammen.

Udbydes af: 130 (f)

Foto: Svend Erik Sørensen

Engelsk Sabel ESA FS0694 Høj ribbefri ært. Spises med bælg. Produktiv og nem. Har været med i ærte-bønne-projektet. Fra L. Dæhnfeldt. NB! Noter om du dyrker denne eller den anden 'Engelsk Sabel' . De skal holdes adskilt! Markedsført i 1972. Tilvejebragt fra NordGen.

Udbydes af: 2655 (f)

Foto: Svend Erik Sørensen

Winterkefe eller Winterkefer FS0245 Navnet betyder „vinter-sukkerært“, vistnok på en tysk dialekt. „Kefe“ er ærten og „Kefer“ er ærteplanten. Meget speciel ært, der både kan sås sent om efteråret, omkring 1/11, og overvintret en almindelig dansk vinter som små spirer, eller meget tidligt forår. Giver tidlige ærter fra omkring 1/6, der er bedst spist som sukkerærter som helt unge, da de med alderen bliver lidt beske/bitre. Anvendelig i madlavningen, store lidt grove men velsmagende ærter. Afgjort en god afgrøde for dem der gerne vil have en aktiv jord hele året. Sorten blev doneret i 1998 af Dr. Maria Finck fra Kassel Universitet, og har været genstand for et ret omfattende dyrkningsforsøg på Center for Biodiversitet.

Udbydes af: 5, 141, 2328 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

ANDRE BÆLGPLANTER

Pralbønner (*Phaseolus coccineus*)

Black coat runner bean FS0553 Meget flot pralbønne fyldt med mørkerøde blomster. Den har store sorte bønner. Oprindeligt fra Sarah og Andrew fra Oregon (Seed Ambassadors).

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Lila Towle

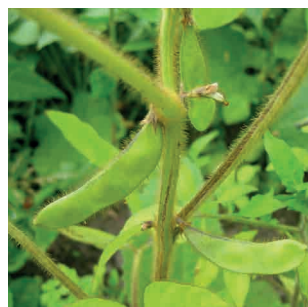
Sojabønner (*Glycine max*)

Fiskeby V Holschers Frøhandel FS0256 Nem afgrøde; udbyttet afhænger af såtidspunkt. Kan blive stående lige til frosten, hvorefter de tørre bønner høstes. Kan også høstes grønne til Edamame. De tørre bønner anvendes til sojamælk, spirer eller tofu. MJ, der har dyrket Fiskeby siden 1983, har frøene fra Holschers Frøhandel i Vordingborg. Fiskeby V er stadig i handelen, eksempelvis hos Impecta, men ligner ikke foreningens Fiskeby V – så vær opmærksom på, at Fiskeby V med forskellige oprindelser ikke bliver blandet sammen.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Merete Juul

Hidatsa Early (Chusei Eda Mame) FS0908 Tidlig sojabønne, kom oprindeligt fra Japan til USA i 1929, genopdaget hos Hidatsa-indianerne. Tidligere end 'Fiskeby V'. Kan bruges som edamame-bønne. Opr. P. Wiebe, Nederland.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: fra Søren Holt

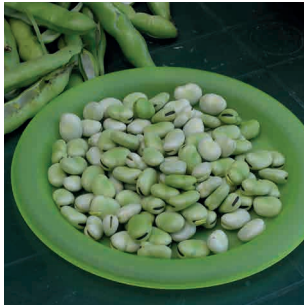

Kuromame / Hokkaido Black FS0257 Sort sojabønne, der oprindeligt kommer fra den nordjapanske ø Hokkaido. Opr. SESAM, de svenske frøsamlere. Bønner, der er lidt sødere end de grønne, serveres i sød sauce som en del af den traditionelle japanske nytårsmåltid.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Merete Juul

Valske bønner / Hestebønner (*Vicia faba*)

Bobs Fava FS0248 Giver et pænt udbytte af store, flade grønne bønnefrø, ca. 5 pr. bælg. Skyder igen efter 1. høst, yder meget, er frodig og måske mindre angrebet af bladlus. Højde op til ca. 120 cm. Hvide blomster med sort kant. Opr.: Bob fra regionen Cotswold, England. Udbydes af: 130, 2655 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Estisk Fava FS0250 Stærke, høje planter. En meget uensartet sort hvad angår frøenes udseende. Blanding af mørkerøde, brune, purpurrøde, næsten hvide og grønne frø. Frøene er store, og der er 3-5 pr. bælg. Planterne er store og trivelige, medium bladlusfølsomme. Landsort fra Estland, doneret af gammel lærerinde i Pärnu, Estland, i 1993. Udbydes af: 757 (f)

Foto: Astrid Storm

Estisk Lilla FS0910 Lilla Estisk fava. Forædlingsmateriale. Udvalg i sorten "Estisk fava" FS0250. Vi har kun sået de lilla bønner og de giver efterhånden 4/5 dele lilla og 1/5 grønne bønner ved høst. Udvalg i en landsort fra Estland, Udbydes af: 757 (f)

Londonderry FS0251 Gammel sort, meget yderig. Store, kraftige planter. Opr. fra grundlæggeren af Heritage Seed Library, England. Udbydes af: 96 (f)

Foto: NO Crossland

Nekrassow Fava FS0253 **Adoptanter søges, henvendelse til medlem nummer 640.** 90 cm høje planter, sort/hvide blomster, korte bælg. Sorte bønner. Godt udbytte. Arvesort siden ca. 1930 hos en volgatysk familie nær Omsk i Sibirien - medbragt fra den lille by Nekrassow (opr. Norga) ved Volga-floden, grundlagt i 1767, hvorfra efterkommerne af de tyske bønder blev tvangsflyttet under Stalin. Udbydes af: 1110 (f)

Foto: Charlotte S. Poulsen

Øvrige

Morton (*Lens culinaris*) FS0718 Linsesort, der dyrkes som vinterafgrøde. Giver et pænt udbytte i forhold til de forårssåede linsesorter. Udvalgt af USDA (landbrugsministeriet i USA) for vinterhårdførhed. God vinterfasthed her. Stort udbytte i 2019, mindre i 2018 på grund af tørke. Grønlig skal, men rød indeni. Udbydes af: 96 (f)
Foto: NO Crossland

KORN

Boghvede (*Fagopyrum sp.*)

Emka (*Fagopyrum esculentum*) FS0280 Frodig, mørkfrøet boghvede. Lidt uensartet modning. Tetraploid. Sorten har været vurderet i landsforsøgene i 1989, og kom ud som en af de bedste sorter til dyrkning under danske forhold. Fra Center for Biodiversitet. Udbydes af: 90 (f)

Byg (*Hordeum vulgare* – hvis intet nævnt)

Inka FS0958 Nøgenbyg, seksradet. Højtydende og knækker ikke i strået. Nem at tærskes. Koges og spises som ris eller i salat. Kan kværnes og tilsættes ved brødbagning. En sort fra Børge Jensens gård på Fyn. NB: Vi har kun en mindre portion og den reserveres til den seriøse og erfarne avler, der vil opformere den. Frø fra 2018. Udbydes af: 42 (f)

Lynderupgård FS0972 Vårbyg, beskrivelse savnes. Fra Børge Jensen på Overgaard, Fyn. Udbydes af: 96 (f)

Havre (*Avena sativa*) – hvis intet nævnt

Jacob FS0880 Nøgenhavre med store kerner. Selekeret af Hans Larsson ud fra materiale fra NordGen. Udbydes af: 90 (f)

Nøgen havre FS0957 Nøgen havre har et højere fedt- og protein-indhold end almindelig afskallet havre. Den er nært beslægtet med almindelig havre, har lige så mange kromosomer og kan krydse med disse indbyrdes, men inderavnerne falder af under tærskningen. En sort fra Børge Jensens gård på Fyn. NB: Vi har kun en mindre portion og den reserveres til den seriøse og erfarne avler, der vil opformere den. Frø fra 2018. Udbydes af: 42 (f)

Sorthavre fra Ribeegnen FS0265 Havresort indgået i den russiske genbank VIR før 1920, med betegnelsen ”dansk landsort”. Stammer fra Ribe. Fået fra VIR i 2005. Udbydes af: 96 (f)

Terra Hulless FS0269 Nøgen havre, tidlig og siges at være den bedste af typen. Pænt udbytte. Frodig og sund havre, som man nemt kan tærskes i hånden. Bruges til gryn eller som hele kerner i brød. Opr. Fra Seed Savers Exchange (SSE) i USA.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

Hvede og beslægtede (*Triticum aestivum*) – med mindre andet nævnt

Red Lammas FS0724 Vinterhvede. Høj, nikkende hvedesort, sund. Kort stak, ret korte aks og små kerner. Akset fremstår rød-brunt. Kerner og skaldele skilles nemt ved håndtærskning. Lammas er en meget gammel sort, findes i tre farvevarianter, alle rimeligvis udvalgt i en landsort tilbage i slutningen af 1600-tallet. Opr. engelsk, fra frøsamler J. Lofthouse i USA.

Udbydes af: 96 (f)

Foto: NO Crossland

Hør (*Linum usitatissimum*)

Spindhør

Blenda (*Linum usitatissimum*) FS0970 Oprindelig svensk forædlet sort af spindhør, lanceret i 1926 og trukket tilbage i 1954. NordGen via Landbohøjskolen.

Udbydes af: 96, 640 (f)

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Rug (*Secale cereale*)

Midsommerrug FS0488 Specielt god til halmflette-arbejder. Sås 1. juli med 1/3 rug, 1/3 vikke (f.eks. vintervikke) og 1/3 havre (volumen-dele). Afgrøden slås til foder eller grøngødning i september, og den følgende sommer er der fin rug til halmarbejder, så snart der er dannet aks. Ellers er der moden rug i midten af august. Stort udbytte, men små kerner, sorten er nem at tærskes. Den kan både koges som ris eller anvendes til brød. Opr. Børge Jensen, Vestfyns Hjemstavns gård

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

FRUGTTÆER

Bemærk at podekviste koster ekstra i forsendelse. Spørg om prisen ved bestilling.

Figen, almindelig (*Ficus carica*)

Figen Ukendt sort **FS0914** Meget højtydende. Moderplanten vokser frit op ad sydmur.
Udbydes af: 5 (v)

MEDICIN-, DUFT- og FARVEPLANTER

Ambra (*Artemisia abrotanum*) **FS0555** Halvbusk med sølvagtige findelte blade. Snapseurt, tidligere brugt som lægeplante. Lægges i skabe mod møl. Doneret af en dansk udvandrer, nu bosat i Californien, som læste om Frøsamlerne i Danish Immigrant Museums blad. Oprindeligt fra en gammel dame, Alma, hvis bedsteforældre – Carl August og Josefine Anna Torp – kom til Californien fra Troense på Tåsinge som nygifte i 1890, medbringende planten til deres nye frugtplantage. Stiklinger sendes efter aftale.
Udbydes af: 5 (v)

Foto: Lila Towle

Benediktinertidsel (*Centaurea benedicta*) **FS0345** Gammel lægeplante. Køn lille kurveblomst. 1-årig.
Udbydes af: 96 (f)

Foto: NO Crossland

Bibernelle (*Sanguisorba minor*) **FS0906** Bestemmelsen af art lidt usikker. Dekorativ stedsegrøn plante, med rød-grønne, næsten kugleformede blomsterstande. God som kantplante. Bladene har en let agurkesmag, anvendes i salater og saucer. Har været anvendt til at stoppe blødninger og som sårheler.
Udbydes af: 9 (f)

Foto: Anders Bech

Lægekogleare (*Cochlearia officinalis*) **FS0868** Kaldes også skørbugsurt, stort indhold af C-vitamin. To-årig urt med en skarp smag af peberrod og sennep. Små runde/hjerteformede blade. Sås midsommer og står grøn hele vinteren. Brug den i salatskålen, til rødbede og i urtesmør. Oprindeligt fra Frøposen.
Udbydes af: 9 (f)

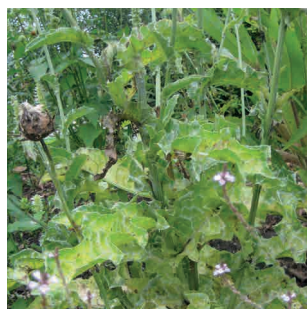
Foto: Anders Bech

Læge-kvæsur (*Sanguisorba officinalis*) **FS0803** Flerårig, 30–80 cm. høj og blomstrer i juni–juli. Blade med 6-9 par småblade. Småblade 0,5-2 cm. ovale, ustilkede. Aks kugleformet, ofte med enkönnede, først grønne, siden rødlige blomster. Frugt 4 mm, firkantet, med netmønster mellem listerne. Dyrkes som foderafgrøde og salatplante i Europa og tempereret Asien; sjældent i Danmark. Læge-kvæsur har i Europa længe været brugt som foderplante for dyr og som ingrediens ved ølbrygning. I kinesisk medicin anvendes planten til at standse blødning. Fra ældre dames have i Humlebæk.
Udbydes af: 757 (f)

Malurt, en-årig (syn. **Kinesisk Bynke, Qin hao**) (*Artemisia annua*) **FS0820**
Bliver en stor plante; hurtigt voksende og meget aromatisk. Medicinplante – anvendes i Kina i visse egne som bittertsmagende salatgrøntsag.
Udbydes af: 757 (f)

Foto: Lila Towle

Marietidsel (*Silybum marianum*) **FS0350** Flot tidsel med hvidmarmorerede blade med lange torne. Violet blomst. Sås i april på blivestedet. Enårig, vinter-annual. Sås den tidligt efterår, bliver den meget større (og blomstrer tidligere), end ved forårssåning. Tiltrækker mange nytteinsekter. Medicinsk anvendelse mod lever/galde sygdomme.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Merete Juul

Parakarse, Tandpineplante (*Acmella oleracea*) **FS0821** Kaldes også tandpineplante. Varmekrævende, krybende lægeplante med kuglerunde gule/røde blomster. Bruges som desinficerende og stimulerende for immunforsvaret. Blade, blomster som te el. tinktur. Kan spises rå i salater men virker bedøvende i munden.
Udbydes af: 5 (f)

Skarleje (*Salvia sclarea*) syn. **Broget salvie, Muskatsalvie** **FS0389** Står med grågrøn bladrosen første år. Overdådig blomstring de følgende år på 1 m høj stilk med smukke lys-rosa og blå nuancer. Planten bliver som regel kun 3-4 år, men den er god til at leve videre ved selvsåning. Aromatisk plante. Tidligere lægeurt. Opr. Frøposen.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Gitta Olesen

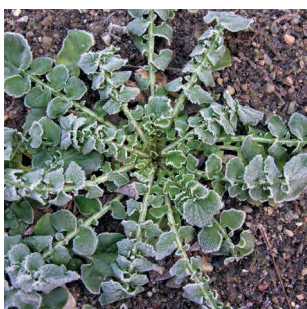
KRYDDERURTER

Karse, havekarse og vinterkarse

Havekarse "Dansk Landrace" (*Lepidium sativum*) FS0656 Almindelig karse; hurtigt modnende sort, produktiv. Indendørs giver den flotte mørkegrønne kimplanter til smørrebrødet. Kan også dyrkes i haven. Den bliver 0,5-1 m høj og har stærke blade, der bruges i salat. Kan sås tidligt om foråret, og giver udbytte hele forår og sommer. En oprindelig dansk sort indgået i den russiske genbank VIR i 1965. Nu repatrieret af frøsamler Rune Bjerremand.
Udbydes af: 90, 640 (f)

Foto: Bodil Gimbel

Vinterkarse, langskulpet (*Barbarea verna*) FS0059 Mørkegrøn bladrosset. 2-årig, vintergrøn. Kan høstes en stor del af året. Planten sår sig selv. Engelsk handelssort via LT.
Udbydes af: 874 (f)

Foto: Brian Krause

Krydderløg (det er bladene, der anvendes)

Kinaløg (syn. Kinapurløg) (*Allium tuberosum*) FS0864 Tynde, flade blade med en sød, svag hvidløgssmag; bruges som purløg. Blomstrer meget senere end almindelig purløg, ca. juli med hvide blomster, der kan bruges som pynt i salater. Dekorativ. Opr. Frøposen.

Udbydes af: 9 (f)

Foto: Anders Bech

Nordre Gjetsidan (*Allium fistulosum*) FS0805 Reliktplante fra Gudbrandsdalen i Norge, hvor det tidligere var karakterplante på tørvetage. Indført østfra i tidernes morgen og kaldet "Svenskerløg". Den trivedes i de tørre varme somre og kunne vokse til næsten at dække taget. Plantet som værn mod brand, snarere end til madlavning. Opr. afkom af et par individer, der var faldet af taget, da frøsamleren besøgte området.
Udbydes af: 42 (f)

Shimonita (*Allium fistulosum*) FS0630 Korte, kraftige løg, bliver efterhånden så tykke som porrer. Meget hårdføre, kan sås om foråret og bruges i løbet af sommeren eller i august til overvintring. Vi hører gerne om dyrknings-erfaringer fra både forårs- og efterårsdyrkning. Både bladene og hele skafte bruges. Bunden er mild, bladene har en kraftigere smag end almindelige forårsløg. Populær sort i Japan bl.a. som hele "porrer" til grill.

Udbydes af: 42 (f)

Foto: Lila Towle

Persille (*Petroselinum crispum*)

Glatbladet kurdisk persille FS0324 Glimrende, meget kraftig, glatbladet og ret kuldetålsom. Fra herboende kurdisk familie. Frøene importeres jævnligt, men de danskavlede er vist lige så gode.

Udbydes af: 640 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Øvrige krydderurter

Havekørvel (*Anthriscus cerefolium*) FS0907 Sås flere gange i løbet af foråret og sommeren. Såning sidst i august, står grøn hele vinteren. Velegnet til supper, salater og æggeretter. Opr.: Frøposen.

Udbydes af: 9 (f)

Foto: Anders Bech

Hellig Basilikum (*Ocimum tenuiflorum*) FS0902 Også kendt som Tulsi; den hellige basilikum, som dyrkes nær Hindutempler overalt i Indien. Meget aromatisk plante med en sammensat duft af nellike, mynte m.m. Det er desværre temmelig mange forskellige typer, der bliver solgt under navnet hellig basilikum.

Udbydes af: 757 (f)

Indianermynte (synonym Anisop) (*Agastache foeniculum*) FS0806 Flerårig plante med meget kraftig lakridsduft og violette blomster med meget nektar. Blomstrer september. Op til 60 cm. Oprindelse Frøposen.

Udbydes af: 9 (f)

Katteurt (*Nepeta cataria*) FS0491 Dette er simpelt hen kattenes katteurt nr. 1. De elsker planten både i haven, som tørret drys og i legeting, som overgår så at sige alle købte 'catnip' produkter. Opr. købt hos Frøposen.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Kirsten Hedegaard + katten Frede

Lakridsrod (*Glycyrrhiza glabra*) FS0904 Køn ærte blomstret plante med lilla blomster. Det er roden, der anvendes – høstes efter 2-3 års vækst. Opr. Frøposen.

Udbydes af: 757 (v)

Lakridstagetes (syn. **mexicansk estragon**) (*Tagetes lucida*) **FS0354** Enårig. Smuk kantplante. Forkultiveres i drivhus, har svært ved at nå at sætte frø på friland - kan overvintres i vindueskarm. Smag og duft af lakrids. God i te. Brug den også i sauce, kryddersmør, suppe, slik og dressing. Bruges under varmere himmelstrøg som estragon.

Udbydes af: 9 (f)

Foto: Kirsten Hedegård

Løgkarse, uden sortsnavn (*Alliaria petiolata*) **FS0368** To-årig korsblomstrende urt. Bladrosetterne står grønne i den kolde årstid. Tidligere lægeplante. Med NOMA og Nordisk mad er den kommet til ære igen som en gourmet-grøntsag. Blade og blomster anvendes i salat, eller som drys i stedet for purløg eller persille.

Udbydes af: 9, 60 (f)

Mitsuba (*Cryptotaenia japonica*) **FS0867** Kuldekimer, der sås efterår eller så tidligt i foråret, at frøene får frost. Smuk to-årig plante, 30-50 cm høj, trives bedst i halvskygge. Smager som en blanding af persille, selleri og kvan. Bruges i salater.

Udbydes af: 9 (f)

Skotsk lostilk (*Ligusticum scoticum*) **FS0339** På dansk også kaldet "søvnurt". Arten har været anvendt som beroligende middel, men dyrkes nu som krydderurt. Minder om løvstikke i smagen, men alligevel anderledes. To- til flerårig, pæn lille skærmpolte. Kuldekimer, sås om efteråret, eller så tidligt på året, at frøene får frost.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Anders Bech

Sødskærm (syn. **aniskål, spansk kørvel**) (*Myrrhis odorata*) **FS0815** Kraftig flerårig plante, der dufter af anis. Vil gerne have skygge og fugtig jord. Gror forvildet nogle steder i Danmark. Bladene bruges som kørvel, f.eks. i suppe. De umodne frø har en dejlig smag af lakrids - bolsjer for børn (og barnlige sjæle). De voksne lægger dem i snaps. NB: Skal sås i efteråret eller det tidlige forår, behøver en kuldeperiode for at spire eller kuldebehandles i køleskab. Frøene spirer langsomt. Oprindeligt frø fra Frøposen. (NB: Vi har flere varianter af denne med forskellige oprindelser. Noter at det er denne, du har bestilt.)

Udbydes af: 9 (f)

Foto: Søren Holt

Vestfyns Hjemstavnsgrød, sort sennep fra (*Brassica nigra*) **FS0303** Anvendes til fremstilling af sennep, eller som hele korn som krydderi. Efterhånden dyrkes den ikke mere herhjemme. Sort sennep indsamlet af Børge Jensen på sin gårdsplads på "Overgaard", Langsted ved Tommerup, rimeligvis forvildet fra ældre tids dyrkning, og dyrket på Vestfyns Hjemstavnsgrød på museumsmarken. Ret små frø og vanskelig at tærse.

Opskrift: <https://www.froesamlerne.dk/viden-om/opskrifter>

Udbydes af: 90 (f)

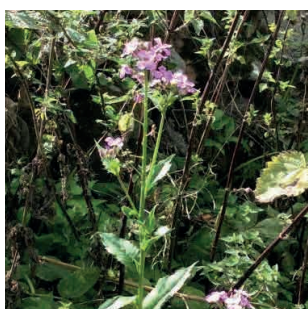
SPISELIGE BLOMSTER

Aftenstjerne, natviol (*Hesperis matronalis*) FS0558 Frøene er fra en gammel have på Samsø. Denne vidunderlige phloxlignende 2-årige blomst har bevaret sig selv i mange gamle samske bondehave. Den optræder i alle nuancer mellem næsten hvid og violet. Den er 2-årig og selvsående, finder selv nye ydmyge steder i udkanterne af have og gård, men kan blive meget stor og flot ved kærlig pleje. Blomstrer i juni, hvor den – især om aftenen – udsender en himmelsk duft. Blomsterne kan spises.

Udbydes af: 130 (f)

Foto: Gitta Olesen

Aftenstjerne, natviol (*Hesperis matronalis*) FS0975 Natviol, også kaldet Velduftende Aftenstjerne, da den dufter dejligt i de lune sommeraftener. Reliktplante fra kirkediget ved Tamdrup Kirke v. Horsens. 2-årig, af og til få-årig. Den blomstrer fra andet år og bliver ca. 1 m høj. Planterne ved Tamdrup bliver tilsyneladende kun violette, men arten kan have såvel hvide som alle nuancer mellem violette og hvide blomster. En god insektplante og så kan blomsterne spises.

Udbydes af: 1110 (f)

Foto: Charlotte S. Poulsen

Empress of India (*Tropaeolum majus*) FS0863 Denne sort er kompakt i væksten og løber ikke. Smukke rød-grønne blade og røde blomster. Enårig, frostfølsom. Veldrænet jord i sol. Blomsterne er rige på C-vitamin, flotte som pynt på salat. Bladene kan også spises.

Udbydes af: 9 (f)

Mauritansk katost (*Malva sylvestris*) FS0862 Flerårig (men kortlivet) og meget smuk katost med mørke rødviolette blomster. Sås om foråret på blivestedet, foretrækker mager jord og fuld sol. Kronbladene pynter i en salat.

Udbydes af: 9 (f)

Moskuskatost (*Malva moschata*) FS0861 Sås om foråret på blivestedet, foretrækker mager jord og fuld sol. Smuk som kantplante. Flerårig. De flotte hvide og rosa blomster gør sig i buketter. Kronbladene kan bruges til at pynte salat, desserter mv.

Udbydes af: 9 (f)

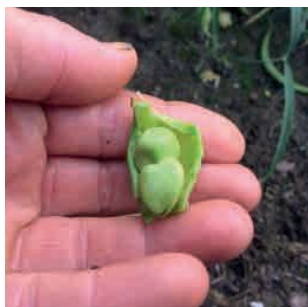
Tangerine Gem (*Tagetes tenuifolia*) FS0816 Enårig. Bedst at forkultivere i drivhus el. vindueskarm. Kan evt. sås direkte ud. Flot som ”hæk” (kantplante) i køkkenhaven. Spiselige, citronduftende, orange små blomster. Kan drysses som pynt på salaten, eller som pynt på en kage.

Udbydes af: 9 (f)

EFTERAFGRØDEPLANTER

Bukkehorn, blå (*Trigonella caerulea*) **FS0822** Enårig 50-90 cm høj bælgplante med små knipper af stålblå blomster. Frøene dufter af karry. Har tidligere været anvendt som både foderplante og lægeplante, og i ostefremstilling i Alperne. Kan muligvis have en fremtid som grøngødningsplante – mellemafgrøde. Kommer oprindeligt fra Københavns Botaniske Have.

Udbydes af: 640 (f)

Cicerchia (*Lathyrus sativus*) **FS0884** Cicerchia (italiensk), Chickling pea/grass pea (engelsk). Frøene minder lidt om valske bønner. Den er meget velsmagende og har været anvendt som basisføde rundt om i verden, men er faktisk let giftig, hvis man spiser den i større mængder over flere uger. Disse frø stammer oprindeligt fra en pose indkøbt til konsum, men jeg anvender den som grøngødning. Kraftig buskende, ca 50 cm høj.

Udbydes af: 90 (f)

Foto: Merete Juul

Kaban-fodervikke (*Vicia sativa*) **FS0309** Busk-vikke fra fjeldlandsbyen Kaban i Dagestan. Fra Elif Aas i Norge, der har samlet den i Kaban i 1992. Tidlig, lav landsort med tofarvede blomster. Frøene anvendes lokalt som ærter i suppe (pas på - arten indeholder giftige stoffer).

Udbydes af: 96 (f)

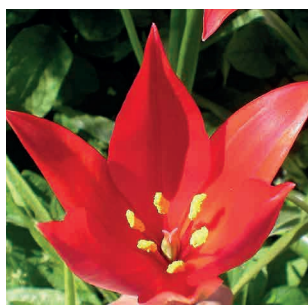
Ravan Goroh (*Lathyrus sativus*) (syn. **grass pea**). **FS0661** Kraftig fladbælg til foderbrug (spises også af mennesker andre steder i verden – men er svagt giftig). 1-1,5 m høj, klatrende vækst. Mellemlå blomster i flere nuancer. Opr. Tadsjikistan via VIR (Russisk genbank), hjemtaget af Rune B.

Udbydes af: 96 (f)

Foto: NO Crossland

PRYDPLANTER

Blomsterløg

Tulipa Sprengeri (*Tulipa sprengeri*) **FS0955** Botanisk tulipan. Varmt røde blomster på spinkle stilke i maj-juni. Frøformerer villigt. Sås efterår - eller tidligt forår, hvis frøene får lidt kulde udenfor eller i køleskabet. Spirer normalt i april. Se flere billeder i databasen.

Udbydes af: 497 (f)

Foto: AnneMarie Sørensen

Sommerblomster (1- og 2- årige)

Hohøj-valmuer (*Papaver somniferum*) **FS0523** Blandede farver, enkle- og dobbeltblomstrende, mere eller mindre frynsede. Dukkede frem efter rydning af ca. 100 år gammel jorddige ved foden af Hohøj v/ Mariager.

Udbydes af: 3031 (f)

Foto: Molly Hougaard

Ildkongen (*Tagetes patula*) **FS0318** Mørkerød og enkeltblomstrende, 60-80 cm høj alt efter jord- og gødningsforhold. Randkronerne har et tyndt gult bånd yderst. Sorten er opr. udviklet af Burpee's i USA i 1939. Vores stamme kommer fra en pensioneret praktiserende læge i Bjerringbro, som gennem mange år havde taget frø af 'Ildkongen' fra Ohlsens Enke (beskrevet hos OE som "Ildkongen (Flaming Fire)". Vi har fået frøene doneret omkring 1996 og har siden høstet og gemt frø.

Udbydes af: 5 (f)

Foto: Ingrid Nolde

Blå sommerridderspore fra Chelsea Physic Garden (*Consolida ajacis*) **FS0971** Smuk enårig sommerblomst, blå blomster, nem at tage frø af. Chelsea Physic Garden er Londons ældste apotekerhave, grundlagt i 1673 på samme sted ved Themsens.

Udbydes af: 96 (f)

Foto: NO Crossland

Enkeblomst (*Scabiosa atropurpurea*) **FS0823** Dybt, mørkt røde blomster. Opr. venindes have i Sverige.

Udbydes af: 3031 (f)

Frøkenhat (*Zinnia violacea*) **Forædlingsmateriale FS0825** Egen fri krydsning udvalgt til at blive en hårdfør sort. Villig og rigt blomstrende.

Udbydes af: 141 (f)

Jomfru i det grønne, uden sortsnavn (*Nigella damascena*) **FS0381** Smuk blå blomst med dekorative frøstande. God som bunddække plante.

Udbydes af: 3031 (f)

Jomfruøje (*Ursinia anthemoides*) **FS0826** Enårig, orange sommerblomst med brunlig blomstermidte og cosmos-lignende blade. Højde 40-50 cm. Fra Københavns botaniske have.

Udbydes af: 96 (f)

Foto: NO Crossland

Judaspenge. (*Lunaria annua*) **FS0499** Sås forår eller efterår og blomstrer i flere måneder året efter. Har mange små lilla blomster, god i buketter, god biplante, dekorative frøstande. Planten sætter første år store bladrosetter. Opr. Frøposen. Udbydes af: 757 (f)

Foto: Ida Soer Johannessen

Pragtsnerle (*Ipomea sp.*) **FS0827** Enårig slyngplante med store violette blomster. Varmeelskende, klarer sig bedst i drivhus eller på en meget lun plads i haven. Fået af en bekendt.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Flemming Pedersen

Saras løvemund (*Antirrhinum majus*). **FS0500** Fra gammel, stabil bestand fra landsbyen Gjerrild på Djursland. Farven varierer imellem hvid, gul, orange og violette nuancer. 2-årig, 20 - 30cm.

Udbydes af: 96 (f)

Foto: Molly Hougaard

Vild italiensk lathyrus (*Lathyrus odoratus*) **FS0903** 1,5 m høj plante med små til mellemstore violette blomster i 2 schatteringer, med en helt vidunderlig duft i mange meters omkreds. Ret sen, holder længe i efteråret. Meget smuk til havehegn el. lign. Opr. købt hos Frøposen for mange år siden.

Udbydes af: 130, 757 (f)

Foto: Ingrid Nolde

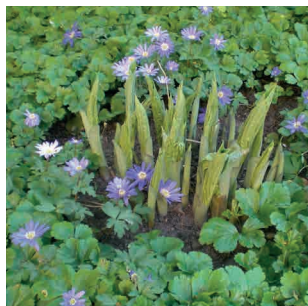

Æselfoder (*Onopordum acanthium*) **FS0392** Ses hist og her forvildet. 2-årig plante: første år en imponerende lav roset af kraftigt kanttornede blade, der skal have plads til at brede sig mindst 2 m i diameter. Andet år en op til 2.5 m høj blomsterstand med smukke violette kurveblomster. Fantastisk plante, som desværre hurtigt bliver grim efter afblomstring, men indtil da er den fuld af sommerfugle, og så er der noget til komposten. Sår sig selv, og helt små planter kan godt flyttes om foråret til ønsket sted.

Udbydes af: 757 (f)

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Stauder

Hosta (*Hosta sieboldiana*) FS0919 Spiselig staude. Stor bunddækkende staude med højde/bredde op til ca. 80x80 cm. De unge skud høstes inden udrulning i begyndelsen af maj, og kan evt. bleges. Smager som en blanding af asparges og porre, en smule bittert. Bedste anvendelse er snittet i wok-retter. NB! Det hænder at man forveksler dennes skud i det tidlige forår med Foldblad, der er meget giftig! Det er sket for en af os...

Udbydes af: 497 (f)

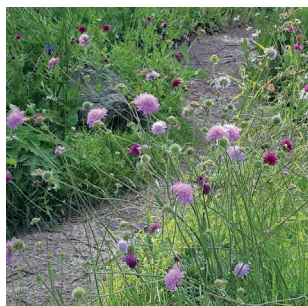
Foto: AnneMarie Sørensen

Dueskabiose (*Scabiosa columbaria*) FS0940 Dejlig nem staude, der tiltrækker insekter. Ca. 30-35 cm høj alt efter jordbundsforhold. Tørketåle. Frøsår. Lang blomstringstid (juni-oktober), hvis frøstande klippes af lige efter blomstring. Vildtvoksende i Danmark. Vokser spredt rundt i min kolonihave. Frø stammer fra frøsaede planter efter indkøbte stauder for ca. 15 år siden.

Udbydes af: 497 (f)

Foto: AnneMarie Sørensen

Melton Pastels kryds (*Knautia arvensis* x *macedonica*) FS0941 Flerårig Knautia (blåhat), 80-10 cm høj, selvsående. Blomstrer juni-juli, god insekt- og snitblomst. 'Melton Pastels' er en blanding af røde, rosa og lilla farvetoner, men min er helt sikkert blevet krydset med vild blåhat *Knautia arvensis*, som jeg også har i haven. Så nu har vi en forsøgssort.

Udbydes af: 497 (f)

Foto: AnneMarie Sørensen

Purpurtorskemund (*Linaria purpurea*) FS0829 Blomstrer fra juni-oktober, hvis man tager de umodne frøstande af. Kortlivet staude, der breder sig MEGET ivrigt med frø. God biplante. Tilfældigt kommet til donorens have fra nabo.

Udbydes af: 497 (f)

Foto: AnneMarie Sørensen

VILDE PLANTER

Aftenpragtstjerne (*Silene latifolia*) FS0356 Toårig. Hvide blomster, 30-80 cm. høj, blomstrer juni-sept. Findes hist og her i grøftekanter. Han- og hunblomster på hver sin plante. Blomstrer om aftenen, ser vissen ud om dagen. Samlet i grøftekant.

Udbydes af: 60 (f)

Agermorgenfrue (*Calendula arvensis*) FS0006 Meget mindre blomst end *C. officinalis*, orange. Lidt ranglet vækst, spinkel, 20 cm høj. Blomstrer flittigt, længe. Flemming Pedersen og NO Crossland har prøvedyrket den, og mener begge det er en *C. arvensis* - agermorgenfrue. Indsamlet i Cortona, Umbria, Italien i 2002. Fundet på en græseng, mellem sparsom nåletræsbevoksning ret højt oppe i bjergene.

Udbydes af: 96, 757 (f)

Foto: Flemming Pedersen

Blæresmælde (*Silene vulgaris*) FS0357 Navnet hentyder til at blomstens bæger er oppustet som en lille blære. Hvide blomster i juni-august. 25-45 cm. Samlet i grøftekant.

Udbydes af: 60 (f)

Vårsalat fra Børge Jensens ejendom (*Valerianella dentata*) FS0973 Minder om den dyrkede vårsalat, men spinklere og med lyserøde blomster. Ukrudtsplante på dyrkede marker, men nu ikke almindelig som sådan.

Udbydes af: 96 (f)

Katost, almindelig (*Malva sylvestris*) FS0832 To- eller flerårig. 40-100 cm. Lyserøde blomster. Blomstrer juli-september. Gammel lægeplante, i middelalderen brugt som salatplante. Samlet i grøftekant.

Udbydes af: 60 (f)

Klinte, almindelig (*Agrostemma githago*) FS0835 Lyserøde blomster, 50-90 cm. Vild plante, 1-årig, hjemmehørende men sjælden i Danmark, på agerjord og ruderater. Tidligere almindelig ukrudtsblomst i kornmarker. Frøene giftige. Formodes at have en gunstig påvirkning på kornplanters vertikale vækst. Opr. Kulturbotanisk Have i Odense.

Udbydes af: 60 (f)

Stenkløver, hvid (*Melilotus albus*) FS0830 Hvide blomster, 30-80 cm, blomstrer juli-sept. Lejlighedsvis brugt som foderplante, bl.a. under navnet "sød kløver". Glimrende grøngødningsplante med meget stort og dybt rodnet, god kvælstoffiksering. Samlet i grøftekant.

Udbydes af: 60 (f)

Strandasters fra Isefjord (*Tripolium pannonicum*) FS0900 Vild plante med sukkulente velmagende blade med unik smag. Salttolerant. Kortlivet staude. Under blomstringen bliver bladene bitre. Vokser i naturen, hvor tidevand og salt begrænser konkurrencen, men gror også fint i køkkenhaven. Samlet i rørskov i egen have ved Isefjorden.

Udbydes af: 129 (f)

Foto: Søren Holt

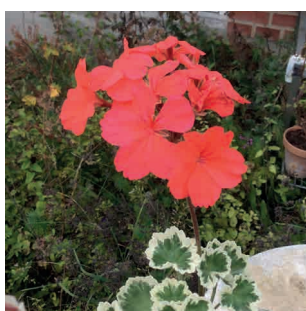
POTTEPLANTER

Anna Andersens pelargonie (*Pelargonium zonale*) FS0515 Slægtspelargonie modtaget på Køge torv. Bladene er friskt grønne, blomstens farve svinger med vejret mellem varm koral og kølig cyclamen. Stammer fra det nordlige Stevns. Se hele historien på Frøsamlernes hjemmeside på Viden om/Planter fortæller historie(r). Stiklinger.

Udbydes af: 129 (v)

Foto: Søren Holt

Hjortsvangpelargonien (*Pelargonium sp., variegata*) FS0705 Broget-bladet pelargonie med spinkle røde blomster. Pelargonien stammer fra donors arbejde på Amtsplejehjemmet i Brædstrup sidst i '70'erne, hvor en pårørende havde sat den på en gang, og hun der tog et skud. Sund og kraftigt voksende. Blomsterne bliver mere falmet røde hen på sommeren.

Udbydes af: 1110 (v)

Foto: Charlotte S. Poulsen

Onsbjerg barberkost (*Haemanthus albiflos*) FS0942 Gammeldags stueplante, der trivedes i de gamle stadsstuer med den lavere vintertemperatur. Kan sættes ud i haven omkring grundlovsdag, først i skygge, derefter gerne i sol. Kommer ind når andre sarte planter også tages ind om efteråret, først i oktober, afhængig af vejrudsigten. Blomstrer i december-januar. Denne klon får med alderen bredere blade, end det normalt ses. Stammer fra en familie på Samsø, hvor den er arvet fra mor til datter i mange generationer.

Udbydes af: 129 (v)

Foto: Søren Holt

Præstehavre (*Billbergia nutans*) FS0717

1) Slægtspotteplante. Planten er ikke vanskelig – overvintres tørt og lidt køligt om vinteren (den er fra ananasfamilien, tropisk). Formeres ved sideskud. Stammer fra donors bedsteforældres sølvbryllup i 1964. Donor er født dagen efter, og er således jævnaldrende med planten, og hun har haft den siden ca. 1977. MP

2) Potteplante med flot rød blomst. Er med i bogen Oldemors potteplanter. UH

Udbydes af: 5, 874 (v)

Tunø Rosenknop Pelargonie (*Pelargonium zonale*) FS0653 Donoren: ”Jeg har arvet den fra min mor Esther, der som barn i 1940'erne ofte kom på ferie hos sin mormor på Tunø. Hun husker, at hun så pelargonien i alle vinduerne hos tunboerne. Engang i 1960erne fik mor et par aflæggere af sin grandtante, og hun har opformeret den lige siden.” Den er lidt anderledes end de øvrige rosenknop-pelargonier, foreningen har. Plantemateriale sendes, forhør hos udbyderen om prisen.

Udbydes af: 2213 (v)

Redaktionsgruppen 2020

Tovholder og brødtekst: Lila Towle

Botanisk korrektur: Søren Holt

Korrektur: Rikke Haulund, Charlotte Snebæk Poulsen

Koordinatorer har skrevet om adaptioner.

Billeder: Brian Krause og mange mange medlemmer

Layout og grafik: Sus Rødgaard

Mange medlemmer har arbejdet med ibrugtagning af de nye database funktioner, faglig vejledning, ekstra korrektur m.m.

Tak til alle

Forside fotos

Yderst til venstre:

I midten

Yderst til højre:

'Groninger, Biokol stamme'. FS0921

"Bodils Rødbeder". FS0769

'Arap Saçi ' FS0014 Egebladssalat

foto: Allan Clausen

foto: Bodil Gimbel

foto: NO Crossland